

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: κ. ΤΡΥΦΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:
ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ
ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ

ΠΑΤΡΑ 2000

ADDRESS	6457
ZIP CODE	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
Η θέσπιση του ευρώ.....	4
ΟΝΕ.....	8
Κριτήρια σύγκλισης.....	10
Ένταξη χωρών στη ζώνη Ευρώ από την 1/1/1999.....	11
Χρονοδιάγραμμα εισαγωγής Ευρώ.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
Ελληνική πραγματικότητα.....	17
Χρονοδιάγραμμα μετάβασης της Ελλάδας στη ζώνη Ευρώ.....	20
Γιατί πετύχαμε τώρα.....	22
Τι πρέπει να γίνει στο μέλλον.....	23
Στην Ήπειρο η γέννηση του ευρώ μας.....	23
Το Εθνικό Νομισματοκοπείο της Γαλλίας τιμά την Ελλάδα!!!.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
Το ευρώ και η δραχμή.....	28
Τρόπος μετατροπής των εθνικών νομισμάτων.....	29
Διπλή αναγραφή τιμών.....	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μετατροπή του Προϋπολογισμού σε Ευρώ.....	34
Μετατροπή και τήρηση Δημοσίου Χρέους σε Ευρώ.....	37
Τήρηση και μετατροπή Δημοσίων λογ/σμων σε ευρώ.....	46
Τήρηση και μετατροπή εγγυημένων δανειακών συμβάσεων σε ευρώ.....	48
Τήρηση, μετατροπή, παρακολούθηση και εκτέλεση πληρωμών σε ευρώ για τους μισθούς.....	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Προετοιμασία ΜΜΕ και επιπτώσεις από την μετάβαση στην ζώνη ευρώ.....	57
Προετοιμασία μεγάλων-πολυεθνικών εταιριών καθώς και επιπτώσεις από την μετάβαση στην ζώνη του ευρώ.....	59
Προετοιμασία εργαζόμενων (μισθωτών-ελεύθερων επαγγελματιών) και συνταξιούχων καθώς και επιπτώσεις από την μετάβαση στη ζώνη ευρώ.....	60
Προετοιμασία των καταναλωτών και επιπτώσεις-επιδράσεις από την μετάβαση στη ζώνη του ευρώ.....	64
Προετοιμασία των ΔΕΚΟ για το κοινό νόμισμα.....	68
Προετοιμασία των τραπεζών και επιπτώσεις από την μετάβαση στη ζώνη του ευρώ.....	69
Χρηματιστήρια και επιπτώσεις από την μετάβαση στη ζώνη του ευρώ.....	74

Επιπτώσεις στις συμβάσεις-ασφαλιστήρια συμβόλαια από την μετάβαση στην ζώνη του ευρώ.....	78
Επιπτώσεις πάνω στον τουρισμό από την μετάβαση στην ζώνη του ευρώ.....	81
Επιπτώσεις στην Ναυτιλία από την μετάβαση στην ζώνη του ευρώ.....	83
Επιπτώσεις στον Γεωργικό Τομέα από τη μετάβαση στη ζώνη του ευρώ.....	86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ανησυχίες των πολιτών σχετικά με το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα.....	89
---	----

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	99
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	101
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	102

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τον Ιανουάριο του 1999 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε με πανηγυρικό τρόπο την «γέννηση» του Ενιαίου Ευρωπαϊκού νομίσματος. Ταυτόχρονα, ήρθε και η «βάφτιση» του «νεοσσού» - και το όνομα αυτού: **Ευρώ**. Το νέο νόμισμα «γόνος» της περιβόητης οικονομικής και νομισματικής ένωσης ήρθε να ταράξει τα νερά γεμίζοντας νέες έννοιες, αλλά και αισιοδοξία τους απανταχού ευρωπαϊκούς πολίτες. Οι ελπίδες όλων μας περιστρέφονται γύρω από την ισχυρή παρουσία του ευρώ έναντι του δολαρίου στην παγκόσμια οικονομική αρένα, ενώ οι ανησυχίες μας εστιάζονται.....στην χρήση του.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η νομισματική ενοποίηση της Ευρώπης αποτελεί πλέον μια ορατή πραγματικότητα, για την οποία όλοι οι Έλληνες πρέπει να προετοιμάζονται. Οι ραγδαίες εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα τα τελευταία χρόνια, αποτελούν τη συνέχεια μιας μακράς διαδικασίας, η οποία ξεκίνησε το 1957 με τη Συνθήκη της Ρώμης, για τη σύσταση της ΕΟΚ στην οποία αρχικά συμμετείχαν έξι Ευρωπαϊκά κράτη (Γαλλία, Γερμανία, Βέλγιο, Ιταλία, Λουξεμβούργο και Ολλανδία). Χρόνια σταθμός για την Ελλάδα αποτελεί το 1981, οπότε η χώρα μας έγινε μέλος της ΕΟΚ, ύστερα από μακρά περίοδο διαπραγματεύσεων.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, νέες χώρες εισήλθαν στο "κλαμπ" των χωρών της ΕΟΚ, της οποίας ο αρχικός χαρακτήρας οικονομικής συνεργασίας σταδιακά διευρύνθηκε, με αποτέλεσμα να αφορά περισσότερα θέματα οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας μεταξύ των χωρών μελών. Τελικός στόχος ήταν και παραμένει η δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου τόσο από οικονομική όσο και πολιτική πλευρά. Προς αυτή την κατεύθυνση με τις συμφωνίες του Μάαστριχ το 1992 και του Άμστερνταμ το 1997, αντικαταστάθηκε η ονομασία "ΕΟΚ" με το "Ευρωπαϊκή Ένωση" και πήραν μορφή οι Οργανισμοί και οι απαραίτητοι θεσμοί για τη λειτουργία της Ένωσης των χωρών της Ευρώπης. Σήμερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση αριθμεί 15 χώρες μέλη, ενώ πλήθος χωρών έχουν εκδηλώσει την πρόθεση για εισαγωγή τους σε αυτή.

Ωστόσο, η γνωστή ΟΝΕ, στην οποία συμμετέχουν 11 χώρες-μέλη, δεν ταυτίζεται απόλυτα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς κάποιες χώρες της (όπως η Μεγάλη Βρετανία) δεν συμμετέχουν ακόμα στο Ευρώ, διατηρώντας σε ισχύ τα εθνικά τους νομίσματα. Η εισαγωγή της χώρας μας στη ζώνη του Ευρώ, θα την τοποθετήσει σε ένα περιβάλλον νομισματικής σταθερότητας, χαμηλού πληθωρισμού και χαμηλών επιτοκίων. Ωστόσο, η είσοδος μας στην ΟΝΕ δεν αποτελεί πανάκεια για τα προβλήματα της Ελλάδας. Το νέο περιβάλλον το οποίο βρίσκεται "προ των πυλών" εκτός από ευκαιρίες για ανάπτυξη και πρόοδο, δημιουργεί και αυξημένες ευθύνες.

Η θέση της Ελλάδας ανάμεσα στις αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες πρέπει να παγιωθεί μέσα από τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας και την προώθηση ουσιαστικών διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Η απόφαση σχετικά με τη θέσπιση του ενιαίου νομίσματος, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που υπογράφηκε στο Μάαστριχ από τους αρχηγούς Κρατών και κυβερνήσεων των Κρατών μελών τον Φεβρουάριο του 1992. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης το οποίο συνήλθε στις 15 και 16 Δεκεμβρίου '95, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των δεκαπέντε αποφάσισαν να ονομάσουν «ευρώ» το ενιαίο νόμισμα. Οι αρχηγοί κρατών προτίμησαν αυτή την ονομασία από οποιαδήποτε άλλη γιατί με αυτή αποδίδεται καλύτερα η κοινή ταυτότητα της Ευρώπης και δεν υπάρχει το ενδεχόμενο σύγχυσης με οποιοδήποτε νόμισμα μιας χώρας είτε στο παρόν είτε στο παρελθόν.

Το ευρώ είναι νόμισμα ενώ η ECU ήταν η κοινή λογιστική μονάδα, η οποία ήταν απαραίτητη για τη σύνταξη του κοινοτικού προϋπολογισμού και την καταβολή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των κοινοτικών επιδοτήσεων. Από τις αρχές Ιανουαρίου του 1999 η ECU αντικαταστάθηκε σε όλες τις κοινοτικές πράξεις, με το ευρώ. Για να μην δημιουργηθούν προβλήματα, η αξία μιας ECU αποφασίστηκε να ισούται με την αξία ενός ευρώ.

Η επίσημη συντομογραφία για το ευρώ είναι "ΕΥΡ". Έχει καταχωρηθεί στο διεθνή οργανισμό Τυποποίησης (ISO) και θα χρησιμοποιείται για όλους τους επιχειρηματικούς, χρηματοπιστωτικούς και εμπορικούς σκοπούς με τον ίδιο τρόπο που χρησιμοποιούνται σήμερα οι FRF (Γαλλικό Φράγκο), DEM (Γερμανικό Μάρκο), GBP (Αγγλική στερλίνα) και BEF (Βελγικό φράγκο).

Το σύμβολο για το νέο νόμισμα είναι ένα € με ευδιάκριτη διπλή εγκάρσια γραμμή.

Το σύμβολο είναι δανεισμένο από το ελληνικό γράμμα έψιλον παραπέμποντας έτσι στο λίκνο του ευρωπαϊκού πολιτισμού και στο πρώτο γράμμα της λέξης "Ευρώπη". Η διπλή εγκάρσια γραμμή υποδηλώνει την σταθερότητα του ευρώ.

Το Ευρώ θα κυκλοφορήσει σε επτά είδη χαρτονομισμάτων: των 5, 10, 20, 50, 100, 200 και 500 ευρώ, και σε οκτώ είδη κερμάτων: των 1, 2, 5, 10, 20, 50 cents (λεπτών) και 1 και 2 ευρώ. Τα κέρματα θα έχουν μια κοινή όψη και μια εθνική. Τα χαρακτηριστικά τόσο των χαρτονομισμάτων όσο και των κερμάτων (όσον αφορά την κοινή τους όψη) καθώς και οι παραστάσεις που

θα απεικονίζονται έχουν ήδη επιλεγεί και παρουσιάστηκαν κατά τη Σύνοδο Κορυφής του Δουβλίνου. Τα χαρτονομίσματα ευρώ έχουν διαφορετικές διαστάσεις ανάλογα με την αξία τους, διαφορετικό κυρίαρχο χρώμα και ειδικά σημεία αναγνωρίσιμα δια της αφής για να διευκολύνονται άτομα με μειωμένη όραση. Η ονομασία του νομίσματος θα αναγράφεται τόσο στα λατινικά (EYRO) όσο και στα Ελληνικά (ΕΥΡΩ). Πάντως, τα χαρτονομίσματα δεν θα έχουν εθνική όψη, όπως τα κέρματα, παρά μόνο προβλέπεται ένας μικρός χώρος για την απεικόνιση ενός διακριτικού σήματος εθνικού προσδιορισμού, που δεν καλύπτει πάνω από το 20% της συνολικής επιφάνειας. Στην οπίσθια όψη, θα εμφανίζεται επίσης η σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το νόμισμα του ενός ευρώ είναι κατασκευασμένο από μπρούντζο και νικέλιο. Έχει 2 χρώματα άσπρο και κίτρινο. Βάρος 7,5 γραμμ. και διάμετρος 25,25 mm. Το νόμισμα των 2 ευρώ είναι επινικελωμένο. Έχει 2 χρώματα κίτρινο στο κέντρο και άσπρο στην περίμετρο. Έχει βάρος 8,5 γραμμ. και διάμετρο 25,7 mm. Η έκδοση των χαρτονομισμάτων θα ανήκει στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), ενώ οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες θα διατηρήσουν το δικαίωμα εκδόσεως κερμάτων.

Η διαδικασία εισόδου του Ευρώ στην Ελληνική Οικονομία

ONE

Η οικονομική και νομισματική ένωση (ONE) αποτελεί φιλοδοξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το τέλος της δεκαετίας του '60, γιατί συνεπάγεται τόσο νομισματική σταθερότητα όσο και ταχεία πρόοδο προς την ολοκλήρωση της Ευρώπης. Η ONE είναι η κεντρική δέσμευση της συνθήκης του Μάαστριχ. Σήμερα δεδομένου ότι οι συναλλαγές μεταξύ κρατών – μελών της Ένωσης φτάνουν το 60% του συνολικού εμπορίου τους, η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς απαιτεί ένα ουσιαστικό συμπλήρωμα, «το ευρώ». Η ONE είναι το φυσικό συμπλήρωμα της ενιαίας αγοράς. Με το ενιαίο νόμισμα, η ενιαία αγορά θα λειτουργεί αποτελεσματικότερα, θα είναι σε θέση να παρέχει πλήρως τα ευεργητικά της αποτελέσματα.

Η διαδικασία της νομισματικής ενοποίησης άρχισε το 1990 με την έναρξη του πρώτου σταδίου της ONE. Η επίσημη έναρξη του πρώτου σταδίου έγινε την 1^η Ιουλίου 1990. Κύριοι στόχοι του σταδίου αυτού ήταν η επίτευξη μιας απεριόριστα ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων, στενότερη συνεργασία των κεντρικών τραπεζών και αυξημένος συντονισμός των οικονομικών πολιτικών. Για την προώθηση του συντονισμού της πολιτικής των κρατών μελών, συστάθηκε μια Νομισματική Επιτροπή.

Το δεύτερο στάδιο άρχισε την 1^η Ιανουαρίου 1994. Σ' αυτό το στάδιο, τα κράτη-μέλη έθεσαν σε κίνηση τη διαδικασία που οδηγούσε στην ανεξαρτητοποίηση της κεντρικής τους τράπεζας από

την κεντρική κυβέρνηση και έγινε εποπτεία των δημοσιονομικών και φορολογικών πολιτικών. Σ' αυτό το στάδιο επίσης έγινε η διάλυση της επιτροπής των διοικητών των κεντρικών τραπεζών και η αντικατάσταση της από το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ENI).

Το τρίτο στάδιο άρχισε την 1^η Ιανουαρίου 1999 και αφορούσε τα κράτη μέλη που πληρούσαν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος. Η κοινότητα απέκτησε ενιαία νομισματική πολιτική-μετάβαση στο ευρώ (1 ecu = 1 ευρώ) και έγινε ο αμετάκλητος καθορισμός των τιμών μετατροπής. Αυτά συνεπάγονταν ένα νέο θεσμό, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η οποία αντικατέστησε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα και η οποία συγκροτεί μαζί με τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Η τράπεζα αυτή θα είναι απόλυτα ανεξάρτητη και ο βασικός της στόχος θα είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

Αυτή η Ευρωπαϊκή Τράπεζα διοικείται από ένα διευθυντήριο έξι μελών, που ορίζονται από τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Ο Πρόεδρος είναι επίσης πρόεδρος του Συμβουλίου Διοικητών Τραπεζών, όπου εδρεύουν τα μέλη του διευθυντηρίου και οι διοικητές των κεντρικών ευρωπαϊκών τραπεζών.

Ο ρόλος αυτών των τελευταίων περιορίζεται σημαντικά, γίνονται κατά κάποιο τρόπο τα υποκαταστήματα και οι αντιπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Τράπεζας σε κάθε χώρα. Τα αποθέματα σε χρυσό και συνάλλαγμα των κεντρικών τραπεζών κατατείνονται στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ

Για να είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση ένας πραγματικά δυνατός οργανισμός και το ευρώ ένα ισχυρό νόμισμα, θα πρέπει οι οικονομίες των κρατών που θα συμμετάσχουν στην ΟΝΕ να είναι ισχυρές και να κινούνται στα ίδια περίπου επίπεδα ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει η ΟΝΕ και εξωτερικά και εσωτερικά προβλήματα (π.χ. μετά την απελευθέρωση κεφαλαίων, τα δάνεια θα παίρνονταν από τις χώρες με τα μικρότερα επιτόκια προκαλώντας σοβαρά προβλήματα στις υπόλοιπες χώρες). Γι' αυτό και ενώ η είσοδος στα δυο πρώτα στάδια της ΟΝΕ ήταν ελεύθερη για όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να εισέλθει μια χώρα στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης, θα έπρεπε να πληρεί τα παρακάτω 4 κριτήρια:

- Υψηλός βαθμός σταθερότητας των τιμών: ο πληθωρισμός δεν πρέπει να υπερβαίνει πάνω από το 1,5% του μέσου πληθωρισμού των 3 κρατών μελών με το χαμηλότερο πληθωρισμό.

- Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια δεν πρέπει να υπερβαίνουν πάνω από τα 2% του μέσου πληθωρισμού των 3 κρατών μελών με το χαμηλότερο πληθωρισμό.
- Τα νομίσματα των κρατών μελών πρέπει να τηρούν τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος (ΕΝΣ) για διάστημα τουλάχιστον 2 ετών χωρίς σοβαρές πιέσεις ή υποτιμήσεις.
- Ο λόγος του δημόσιου ελλείμματος προς το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) να μην υπερβαίνει το 3% και ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ να μην υπερβαίνει το 60%.

ΕΝΤΑΞΗ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ 1/1/1999

Το ευρώ δεν υιοθετήθηκε από όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 1 Ιανουαρίου 1999. Εκτός ζώνης ευρώ βρισκόταν η Ελλάδα (η οποία πάλευε ως γνωστόν για την ένταξη της στις αρχές του 2001), η Δανία, η Σουηδία και η Βρετανία. Οι τρεις τελευταίες αν και πληρούν τους όρους ένταξης, διατηρούσαν επιφυλακτική στάση απέναντι στην νομισματική ενοποίηση, αποφασίζοντας να μείνουν εκτός.

Έτσι το ευρώ εισήχθη ως κοινό νόμισμα σε 11 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποτελούσαν σε πρώτη φάση τη ζώνη του Ευρώ (Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Αυστρία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιρλανδία και Φινλανδία). Τα εθνικά νομίσματα των 11 αυτών χωρών (που ονομάζονται και «εντός» χώρες) καθίστανται απλές υποδιαιρέσεις του Ευρώ, με αμετάκλητα σταθεροποιημένες ισοτιμίες μετατροπής ή συντελεστές μετατροπής. Οι συντελεστές αυτοί προσδιορίστηκαν την 31.12.98.

Σταθερές Ισοτιμίες Μετατροπής έναντι Ευρώ

Αυστρία	AUS	13,7603
Βέλγιο	BEF	40,3399
Γαλλία	FRF	6,55957
Γερμανία	DEM	1,95583
Ιρλανδία	IER	0,787564
Ισπανία	ESP	166,386
Ιταλία	ITL	1936,27
Λουξεμβούργο	LUF	40,3399
Ολλανδία	NLG	2,20371
Πορτογαλία	PTE	200,482
Φινλανδία	FIN	5,94573

Έτσι λοιπόν ο όρος "ins" είναι για τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία συμμετείχαν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) από την αρχή, δηλαδή από την 1^η Ιανουαρίου 1999. Ενώ "pre-ins" είναι τα κράτη-μέλη που δεν συμμετείχαν από την αρχή είτε διότι δεν πληρούσαν τους όρους συμμετοχής, είτε διότι η συνθήκη του Μάαστριχ τους παρέχει την δυνατότητα να μην συμμετέχουν (Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο),

Η κατάσταση των χωρών που δεν πληρούν τους όρους συμμετοχής από την αρχή θα επαναξετάζονται ανά διετία ή συχνότερα εάν το επιθυμούν τα ενδιαφερόμενα κράτη. Οι χώρες αυτές θα ενταχθούν στην ONE με τους ίδιους όρους και διαδικασίες με τους πρώτους συμμετέχοντες.

Οι χώρες που συμμετέχουν στην ζώνη του ευρώ δεν θα μπορούν πλέον να χρησιμοποιούν τις παρεμβάσεις για τα επιτόκια ή τις συναλλαγματικές ισοτιμίες ως μέσο επίτευξης των εθνικών οικονομικών στόχων τους. Μια ανεξάρτητη νομισματική πολιτική μπορεί να είναι χρήσιμη σε ορισμένες περιπτώσεις, για παράδειγμα για την αντιμετώπιση καταστάσεων που επηρεάζουν ιδιαίτερα μια χώρα. Ο ρόλος της όμως όσον αφορά στην οικονομική διαχείριση δεν πρέπει να υπερτιμάται. Τα κράτη που δεν θα συμμετέχουν στην οικονομική και νομισματική ένωση από την αρχή δεν θα απολαμβάνουν τα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΥΡΩ

Αναλυτικά το χρονοδιάγραμμα εισαγωγής του ευρώ διακρίνεται σε τρεις περιόδους. Στην πρώτη περίοδο, η οποία άρχισε την 1^η Ιανουαρίου '98 που βγήκε η σημαντική απόφαση σχετικά με τα κράτη μέλη που θα συμμετείχαν στη ζώνη του Ευρώ την 1^η Ιανουαρίου 1999.

Η δεύτερη περίοδος ξεκίνησε την 1^η Ιανουαρίου 1999. Έγινε αμετάκλητος καθορισμός συντελεστών μετατροπής μεταξύ των νομισμάτων των κρατών μελών της ΟΝΕ και του Ευρώ. Στις σημαντικές αποφάσεις της δευτέρας περιόδου ήταν οι εξής:

- Το ευρώ γίνεται το νόμισμα σε λογιστική μορφή των συμμετεχόντων καρτών μελών
- Η ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αναλαμβάνει τον έλεγχο της νομισματικής πολιτικής για τη ζώνη του Ευρώ.
- Εισαγωγή τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ.
- Παροχή μηχανισμών μετατροπής στους αντισυμβαλλόμενους, οι οποίοι δεν έχουν κατορθώσει να αποκτήσουν εξοπλισμό για την μετατροπή ποσών ευρώ σε εθνικές νομισματικές μονάδες και αντιστρόφως.
- Παρακολούθηση της προόδου της μετάβασης του ιδιωτικού τομέα στο ενιαίο νόμισμα και παροχή οδηγιών, όπου χρειάζεται.
- Προετοιμασία της μετάβασης της δημόσιας διοίκησης στο ευρώ.
- Τα νέα διαπραγματεύσιμα κρατικά χρεόγραφα εκδίδονται σε ευρώ.

Η τρίτη περίοδος πρόκειται να ξεκινήσει την 1^η Ιανουαρίου 2002 και να τελειώσει την 1^η Ιουλίου 2002, Αυτή θα είναι και η σημαντικότερη περίοδος της εισαγωγής του ευρώ, αφού θα αρχίσει η εισαγωγή του στις αγορές και θα γίνεται σταδιακή απόσυρση των εθνικών νομισμάτων. Έτσι, την 1^η Ιουλίου 2002 το ευρώ γίνεται αποκλειστικά νόμιμο νόμισμα της ζώνης Ευρώ. Τα εθνικά χαρτονομίσματα και κέρματα χάνουν την ιδιότητα νόμιμου νομίσματος.

Τα στάδια που οδηγούν στο ευρώ

1η Ιουλίου 1990
Ενορχή του πρώτου σταδίου της οικονομικής και νομοθετικής ένωσης. Πλήρης ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων στις χώρες της Ένωσης (εκτός των περιπτώσεων προσωρινής παρέκκλισης).

1η Ιανουαρίου 1993
Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς

1η Νοεμβρίου 1993
• Καθιερώνεται η συνθήκη της δόσμης νομοσύνταξης του Ε.Ο. • Θέτονται σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπογράφτηκε στο Μάαστρυχτ.

1η Ιανουαρίου 1994
• Ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρυματος (Ε.Ν.Ι.) στη Φρανκφούρτη. • Ένισχυση των διαδικασιών συντονισμού των οικονομικών πολιτικών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. • Καταβολή μισθών των υπερεβαλλόντων ελλείψεων των και πολιτική οικονομικής διενέργειας εκ μέρους των κρατών μελών.

31 Μαΐου 1995
Έκδοση από την Επιτροπή του Πρωτοκόλλου Βελίου για το ενιαίο νόμισμα (επινοήθηκε αναφορικά για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα).

15-16 Δεκεμβρίου 1995
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μεδάκης

• Υιοθέτηση του ενιαίου κεντρά για το ενιαίο νόμισμα. • Προσδιορισμός του τεχνικού σκελετού καθιέρωσης του ευρώ και του χρονικού προγράμματος για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα που προβλέπεται να πραγματοποιηθεί το 1999 (η προγραμματισμένη διαδικασία προβάλλεται να λάβει το 2002).

16-17 Ιανουαρίου 1997
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Αμστερντάμ

• Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καταλήγει σε οριστική συμφωνία για το νομικό πλαίσιο που θα διέπει τη χρησιμοποίηση του ευρώ, για το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης, και για το κείμενο που θα συνοδεύει το Ε.Ν.Ι. • Παρουσιάζεται η παρότρυνση που θα φέρουν τα κείμενα σε ευρώ.

1998
(το ενωριότερο δυνατό)
Οι αρχικοί κρατών και κυβερνήσεων αποφασίζουν να κινήσει μέχρι να οριστεί ποσών από την αρχή στο ενιαίο νόμισμα, σε συνάρτηση με το κριτήριο συγκρίσιμης και με βάση το οικονομικό απαιτούμενο του 1997.

Το συντομότερο δυνατό μετά την απόφαση αυτή
• Το κράτη μέλη διορίζουν την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ. • Η ΕΚΤ και το Συμβούλιο προεδρεύουν την προετοιμασία εισαγωγής των πρώτων νομισμάτων και κερμάτων σε ευρώ.

Πριν από την 1η Ιανουαρίου 1999
Τελική προετοιμασία της ΕΚΤ και του Ε.Ν.Ι.

• Το Συμβούλιο εκδίδει τη νομοθεσία σχετικά με την έκδοση και τον τύπο για την εγγραφή στο κεφάλαιο, τη διάθεση στατιστικών πληροφοριών, το ελάχιστο αποθεματικό, τη συμβολιστική λειτουργία της ΕΚΤ και το ηθικό ή τις περιόδους χρηματικές ποσών που μπορούν να επιβληθούν στις επιχειρήσεις. • Η ΕΚΤ και το Ε.Ν.Ι. προετοιμάζονται για το λειτουργικό ατόμιο. Ίδρυση της ΕΚΤ, έκδοση του κοινού κλάσματος, πρακτική εφαρμογή της νομοθετικής πολιτικής κλπ.

1η Ιανουαρίου 1999
Ενορχή του τρίτου σταδίου της Ο.Ν.Ε.

• Το Συμβούλιο καθορίζει οριστικά τις αναλογιστικές κοινότητες των νομοσύνταξης νομισμάτων των συμμετεχόντων χωρών, μετ'έκδοσης και σε σχέση με το ευρώ. • Το ευρώ καθιερώνεται αυτοτελές νόμισμα και η επίσημη δόση νομοσύνταξης του ευρώ περνάει να υφίσταται.

Από την 1η Ιανουαρίου 1999

• Το Ε.Ν.Ι. καθορίζει και εφαρμόζει την ενιαία νομισματική πολιτική σε όλα και διενεργεί αναλογιστικές πράξεις σε ευρώ. • Το κράτη μέλη εκδίδουν τους νέους τίτλους δημοσίου χρέους σε ευρώ.

Από την 1η Ιανουαρίου 1999 έως την 1η Ιανουαρίου 2002
Το αργότερο

• Το Ε.Ν.Ι. αναλαμβάνει στο όνομα του εθνικού νομισματοεπιμελητή της μετοκλήτικης καθιέρωσης αναλογιστικής ισοτιμίας. • Το Ε.Ν.Ι. και οι εθνικές αρχές των κρατών μέλων εποπτεύουν τη διαδικασία μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα στον τεχνικό και χρηματοοικονομικό τομέα και βοηθούν όλους τους οικονομικούς τομείς στο να προετοιμαστούν τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα.

Το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2002

• Το Ε.Ν.Ι. θέτει προαπαιτούμενα σε κωδικοποιημένο το τεχνικό-προβλήματα σε ευρώ και αποσύρει τα προηγούμενα σε εθνικά νομίσματα. • Τα κράτη μέλη θέτουν προαπαιτούμενα σε κωδικοποιημένα το κείμενα σε ευρώ και αποσύρουν τα κείμενα σε εθνικά νομίσματα. • Ολοκλήρωση της διαδικασίας

Το αργότερο την 1η Ιουλίου 2002

Τέλος της διαδικασίας μετάβασης στο ευρώ για τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η προσπάθεια να ενταχθεί η χώρα μας, από την ένταξη του τρίτου σταδίου της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης, δηλαδή από τις αρχές του 1998 απέτυχε, αφού υπήρχε σημαντική ακόμα απόκλιση από τα κριτήρια του Μάαστριχ. Παρ' όλα αυτά η είσοδος της δραχμής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος ήταν γεγονός ιστορικής σημασίας. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 14^{ης} Μαρτίου 1998 το γεγονός αυτό αντικατόπτριζε τα σημαντικά βήματα προόδου της Ελληνικής Οικονομίας κατά τη διάρκεια της τελευταίας τετραετίας. Οι πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις μαρτυρούσαν ότι η Ελλάδα είχε μπει σε τροχιά ταχείας προσέγγισης του κοινοτικού μέσου όρου ενώ παράλληλα αποκάλυπταν τη δημιουργία μιας οικονομίας που χαρακτηρίζεται από

Η ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ				
ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ	1996	1997	1998	1999
Πληθωρισμός	8,2	5,5	4,8	2,9
Ανάπτυξη	2,4	3,4	3,7	3,3
Δημοσιονομικό έλλειμμα	7,4	3,9	2,5	1,6
Ανεργία	10,3	10,2	11,2	11,3

υγιείς βάσεις και υψηλή κερδοφορία στο βιομηχανικό και τραπεζικό τομέα.

Στις 8 Μαρτίου λοιπόν, του 2000, έγινε η κατάθεση της αίτησης ένταξης της Ελλάδας στην ΟΝΕ. Στις 5 Μαΐου, έγινε παρουσίαση των εκθέσεων αξιολόγησης της ελληνικής αίτησης, που συνέταξαν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στις 26 Μαΐου είχαμε την αξιολόγηση των παραπάνω εκθέσεων από τη Νομισματική Επιτροπή η οποία γνωμοδοτεί στο ECOFIN. Στις 5 Ιουνίου συνήλθε το ECOFIN και ταυτόχρονα ζητήθηκε γνωμάτευση επί του ελληνικού αιτήματος ένταξης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τέλος στις 19 Ιουνίου του 2000, έγινε η έγκριση της ελληνικής αίτησης για ένταξη στην ΟΝΕ, στη σύνοδο κορυφής της Πορτογαλίας. Εδώ θα πρέπει να αναλύσουμε καλύτερα τις προσπάθειες σύγκλισης για κάθε κριτήριο ξεχωριστά.

Συναλλαγματική Ισοτιμία

Το εθνικό νόμισμα να μην αποκλίνει από μια καθορισμένη ισοτιμία. Για την Ελλάδα, η δραχμή θα πρέπει να κυμαίνεται μέσα σε μια ζώνη $\pm 15\%$ από την κεντρική της ισοτιμία σε σχέση με το ευρώ για τουλάχιστον 2 έτη πριν από την αξιολόγηση. Η σχέση της αυτή είχε προσδιορισθεί από την ημέρα της ένταξης της στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ/1) τον Μάρτιο του 1998, όταν καθορίστηκε τότε η κεντρική ισοτιμία 357δρχ. προς την ECU.

Την 1.1.1999 η δραχμή εντάχθηκε στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΜΣΙ/2 με κεντρική ισοτιμία έναντι του ευρώ 353,109δρχ. ($\pm 15\%$). Μέσα στο 2000 όμως ανατιμήθηκε η κεντρική ισοτιμία της δραχμής σε σχέση με το Ευρώ. Έτσι 1 ευρώ = 340,75δρχ. σε σχέση με 1 ευρώ = 353δρχ. που ήταν πριν την ανατίμηση. Η ανατίμηση έγινε εν όψει της ένταξης της Ελλάδας στη ζώνη του Ευρώ.

Πληθωρισμός

Σημαντικό ρόλο παίζει ο υψηλός βαθμός σταθερότητας των τιμών: ο πληθωρισμός δεν πρέπει να υπερβαίνει το 1,5% του μέσου πληθωρισμού των 3 κρατών με το χαμηλότερο πληθωρισμό. Στις 19 Μαρτίου 2000 το όριο ήταν 2,4%. Σήμερα είναι 2%.

Δημοσιονομικό έλλειμμα - Δημόσιο χρέος

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, το δημόσιο έλλειμμα δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Το δημόσιο έλλειμμα το 1999 για την Ελλάδα βρισκόταν πολύ πιο κάτω από το 3% που ορίζει το κριτήριο σύγκλισης, συγκεκριμένα ήταν 1,5%. Επιπλέον σύμφωνα με παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ελληνικό δημοσιονομικό έλλειμμα, ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν μικρότερο από το αντίστοιχο στην Γερμανία και τη Γαλλία.

Όσον αφορά το δημόσιο χρέος δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ, εκτός αν έχει μειωθεί επαρκώς και προσεγγίζει το 60% με ικανοποιητικό ρυθμό. Στην χώρα μας παρόλο που συνεχίζει να βρίσκεται πολύ υψηλότερα από το κριτήριο του 60%, παρουσιάζει πτωτική τάση ενώ είναι μικρότερο από το αντίστοιχο του Βελγίου και της Ιταλίας, δυο χωρών που είναι ήδη μέλη της ΟΝΕ. Το κριτήριο αυτό λόγω της μη επιτυχούς προσπάθειας πολλών κρατών να το εκπληρώσουν δεν είναι τόσο πιεστικό όσο τα υπόλοιπα.

Επιτόκια

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό τα μακροπρόθεσμα επιτόκια δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 2% του μέσου πληθωρισμού των 3 κρατών μελών με το χαμλότερο πληθωρισμό. Συγκεκριμένα το μακροχρόνιο επιτόκιο να μην υπερβαίνει το 7,2% το Μάρτιο του 2000. Στην Ελλάδα το 1999 ήταν 6,4% και προβλέπεται και περαιτέρω μείωση.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ

16.3.1998:- Η δραχμή εντάχθηκε στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ/1), με κεντρική ισοτιμία 357δρχ. προς την ECU.

1.1.1999: - Γεννιέται το ευρώ και υφίσταται σε λογιστική μορφή. Η δραχμή εντάσσεται στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ/2) με κεντρική ισοτιμία έναντι του ευρώ 353,109δρχ. ($\pm 15\%$).

2000: - Απόφαση για την ένταξη της δραχμής στη ζώνη του ευρώ.

1.1.2001: - Με την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη ευρώ “κλειδώνεται” η ισοτιμία της δραχμής με το ευρώ.

- Η δραχμή είναι πλέον υποδιαίρεση του ευρώ
- Οι τιμές των προϊόντων αναγράφονται προοδευτικά και στα δυο νομίσματα
- Οι συναλλαγές γίνονται σε δραχμές. Μπορούν να ανοιχθούν λογαριασμοί και να γίνουν συναλλαγές και σε ευρώ, αλλά σε λογιστική μορφή.

1.1.2002: - Έναρξη της κυκλοφορίας των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων ευρώ και σταδιακή απόσυρση της δραχμής.

- Το ευρώ και η δραχμή θα συνυπάρχουν για μια περίοδο περίπου 2 μηνών, όπου μετά το πέρας αυτής οι συναλλαγές γίνονται αποκλειστικά σε ευρώ.

ΓΙΑΤΙ ΠΕΤΥΧΑΜΕ ΤΩΡΑ

- Καλή χρήση των πόρων των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ) και εκσυγχρονισμός των υποδομών μας.
- Αύξηση φορολογικών εσόδων και συγκράτηση των δημόσιων δαπανών.
- Σφιχτή νομισματική πολιτική (σκληρή δραχμή)
- Αυστηρή εισοδηματική πολιτική
- Επιχειρηματικές επενδύσεις. Ο επιχειρηματικός κόσμος επένδυσε σε εκσυγχρονισμό και αυτό έγινε επειδή είχε κέρδη και αναπτύχθηκε η κεφαλαιαγορά.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

- Η συνέχιση της προσπάθειας (με πιο γρήγορους ρυθμούς).
- Απελευθέρωση αγορών τηλεπικοινωνιών και ενέργειας (η ολοκλήρωση της απελευθέρωσης θα αλλάξει τα δεδομένα και θα οξύνει τον ανταγωνισμό, με προφανές αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών και την προσφορά καλύτερων υπηρεσιών, όπως ακριβώς έγινε και στην αγορά κινητής τηλεφωνίας, όπου το άνοιγμα της αγοράς ακολούθησε συμπίεση των τιμολογίων).
- Ιδιωτικοποιήσεις (γιατί αυτές προωθούν την απελευθέρωση, μειώνουν τις τρέχουσες δαπάνες του δημοσίου και δημιουργούν έσοδα για την μείωση του δημόσιου χρέους).
- Αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης (γιατί με τα σημερινά δεδομένα θα έχει χρεοκοπήσει μέσα σε 10-15 χρόνια).

ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΜΑΣ

Μια θυγατρική εταιρεία της Ελληνικής Βιομηχανίας Όπλων (ΕΒΟ) στην Ήπειρο, καθώς και μια ιδιωτική εταιρεία, θα «επιστρατεύσει» το Εθνικό Νομισματοκοπείο για να ανταποκριθεί στην τεράστια ζήτηση σε ευρώ μετά την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ.

Όπως δήλωσαν πηγές του Νομισματοκοπείου, το δίμηνο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου το 2002, όλοι οι Έλληνες θα κληθούν να αντικαταστήσουν τις δραχμές με το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα, γεγονός που σημαίνει ότι πρέπει να είναι διαθέσιμη τεράστια ποσότητα κερμάτων και χαρτονομισμάτων νέας κοπής. Οι τεχνικές προδιαγραφές των νέων νομισμάτων είναι διαφορετικές από των εθνικών και θα απαιτηθεί η αντίστοιχη αναπροσαρμογή της παραγωγικής διαδικασίας.

Στις χώρες που είναι ήδη ενταγμένες στην Οικονομική Νομισματική Ένωση η διαδικασία αυτή έχει αρχίσει από την έναρξη του 1999, ενώ η χώρα μας ήταν υποχρεωμένη να περιμένει έως την ανακοίνωση της επίσημης απόφασης για την ένταξη. «Πρόκειται για τεράστιο όγκο έργου, τον οποίο θα κληθούμε να διεκπεραιώσουμε σε ελάχιστο χρόνο σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ΟΝΕ, που ήδη έχουν αρχίσει την προετοιμασία τους» επισημαίνουν οι αρμόδιοι του Νομισματοκοπείου, και προσθέτουν ότι θα απαιτηθεί μεγάλη προσπάθεια για να καλυφθεί αυτή η χρονική καθυστέρηση. Ο συνολικός όγκος κερμάτων και χαρτονομισμάτων σε ευρώ δεν μπορεί να υπολογισθεί ακόμη με ακρίβεια, δεδομένου ότι πρέπει να υπάρχει διαθέσιμος επαρκής αριθμός νομισμάτων όλων των υποδιαίρέσεων σε πρώτη ζήτηση.

Ήδη όμως έχει αρχίσει η σχετική προετοιμασία. Με βάση την προγραμματική συμφωνία που έχει συνάψει από το 1988 το Εθνικό Νομισματοκοπείο με τη Χάλκορ και τη Μεταλλουργική Βιομηχανία

Ηπειρού (ΜΒΗ), θυγατρική της ΕΒΟ, οι δυο εταιρείες έχουν αναλάβει την εκτύπωση των μεταλλικών δίσκων των νέων νομισμάτων με βάση τις νέες προδιαγραφές. Τα πρώτα δείγματα έχουν αποσταλεί προς έλεγχο στο Νομισματοκοπείο, ώστε τον Ιούνιο να ήταν όλα έτοιμα για την εκτύπωση τους. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγγελίας έχει ανατεθεί στη ΜΒΗ, στο πλαίσιο του προγράμματος στήριξης των βιομηχανιών που εδρεύουν σε παραμεθόριες περιοχές.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΚΟΠΕΙΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΤΙΜΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το 1995, οι επικεφαλείς των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισαν ότι το κοινό Ευρωπαϊκό νόμισμα θα ονομαζόταν ΕΥΡΩ. Η στιγμή έφτασε! Η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία και άλλα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού αποφάσισαν να κάνουν ένα από τα μεγαλύτερα βήματα στην οικονομική τους ιστορία – τη συνένωση των νομισμάτων τους, εντάσσουν τώρα πια και την Ελλάδα στην μεγάλη αυτή οικογένεια.

Έτσι, για να εορταστεί η επίσημη αυτή στιγμή, το Εθνικό Νομισματοκοπείο της Γαλλίας, εκδίδει ένα ειδικό αναμνηστικό νόμισμα: Το EUROPA 2000, Το Ασημένιο Νόμισμα Ισοτιμίας ΕΥΡΩ των 12 που εκδόθηκε στις 19 Ιουνίου 2000, ημέρα της υποδοχής της Ελλάδας στο ΕΥΡΩ.

Μετά το νόμισμα EUROPA 1999, του οποίου η έκδοση σχεδόν εξαντλήθηκε, το Εθνικό Νομισματοκοπείο της Γαλλίας, για να τιμήσει την είσοδο της Ελλάδας στην ΟΝΕ, εκδίδει το EUROPA 2000. Αυτή είναι μια μοναδική έκδοση τεράστιας συλλεκτικής εμβέλειας, διότι θα κυκλοφορήσουν μόνο 20.000 νομίσματα στον κόσμο και με πρώτη χώρα κυκλοφορίας την Ελλάδα μετά την απόφαση στην Πορτογαλία στις 19 Ιουνίου 2000.

Το εξαιρετικό αυτό νόμισμα, απεικονίζει την Ευρώπη, κόρη του Δία στην α' όψη. Η β' όψη φέρει τα ονόματα των 12 χωρών που εντάχθηκαν στο ΕΥΡΩ – Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ισπανία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Αυστρία, Φινλανδία, Ολλανδία, Λουξεμβούργο και Ελλάδα – και κάτω από την οδοντωτή του περιφέρεια, την ισοτιμία των αντίστοιχων νομισμάτων σε σχέση με το ΕΥΡΩ.

Η τόσο σημαντική αυτή έκδοση, είναι μια μεγάλη νομισματική πρεμιέρα και σίγουρα η ιστορική αξία της θα μεγαλώνει όσο περνάει ο καιρός και το ΕΥΡΩ κερδίζει τη θέση του αντικαθιστώντας ιστορικά νομίσματα, όπως το φράγκο, τη λίρα, το μάρκο, την πεσέτα και τώρα πλέον, και τη δραχμή!

Είναι σίγουρο ότι η έκδοση αυτή του Ασημένιου Νομίσματος ισοτιμίας ΕΥΡΩ των 12, θα αποκτήσει τεράστια συλλεκτική αξία στην παγκόσμια αγορά των συλλεκτών και των επενδυτών.

Είναι φυσικό μιας τέτοιας εμβέλειας συλλεκτική νομισματική έκδοση, να έχει και αυστηρούς περιορισμούς. Θα εκδοθούν μόνο 20.000 ασημένια EUROPA 2000 σε κοπή Brilliant Uncirculated.

Η διαδικασία εισόδου του Ευρώ στην Ελληνική Οικονομία

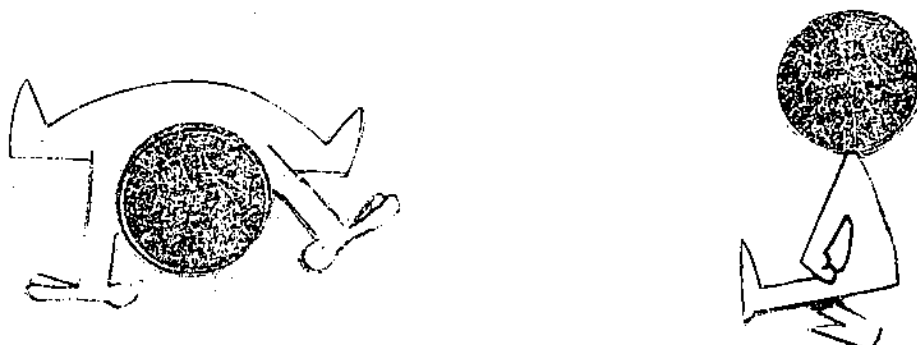
Η διάθεσή τους πρώτα στην Ελλάδα, ως τιμώμενο κράτος, θα γίνει αποκλειστικά από τον Ελληνικό Συλλεκτικό Κύκλο με τον περιορισμό των 5 κομματιών ανά Εγγραφή, ώστε να μπορέσουν να ικανοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότεροι συλλέκτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΔΡΑΧΜΗ

Οι παρακάτω μετατροπές έχουν γίνει σύμφωνα με τους κανόνες στρογγυλοποίησης που προβλέπονται από τον κανονισμό 1103/97 της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη νέα κεντρική ισοτιμία της δραχμής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (Μ.Σ.Ι./2): 1 ευρώ = 340,75δρχ. που καθορίστηκε στις 17/1/2000.

ΑΠΟ ΔΡΑΧΜΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩ			ΑΠΟ ΕΥΡΩ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ		
ΔΡΧ	ΔΡΧ	ΕΥΡΩ(€)	ΕΥΡΩ(€)	ΔΡΧ	€
		δεν υφίσταται αντίστοιχο	1 λεπτό	3	
Κ	1	κέρμα σε ευρώ	2 λεπτά	7	Κ
Ε	2	1 λεπτό	5 λεπτά	17	Ε
Ρ	5	1 λεπτό	10 λεπτά	34	Ρ
Μ	10	3 λεπτά	20 λεπτά	68	Μ
Α	20	6 λεπτά	50 λεπτά	170	Α
Τ	50	15 λεπτά	1€	341	Τ
Α	100	29 λεπτά	2€	682	Α
Χ					Χ
Α	100	29 λεπτά	5€	1704	Α
Ρ	200	59 λεπτά	10€	3408	Ρ
Τ	500	1,47€	20€	6815	Τ
Ο	1000	2,93€	50€	17038	Ο
Ν	5000	14,67€	100€	34075	Ν
Ο	10000	29,35€	200€	68150	Ο
Μ			500€	170375	Μ
Ι					Ι
Σ					Σ
Μ					Μ
Α					Α
Τ					Τ
Α					Α

ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται για τον τρόπο της μετατροπής των εθνικών νομισματικών μονάδων. Η μετατροπή γίνεται πάντα μεταξύ μιας εθνικής νομισματικής μονάδας (π.χ. δραχμής) και του ευρώ. Ποτέ από μια εθνική νομισματική μονάδα σε άλλη. Συνεπώς, η μετατροπή δραχμών σε μάρκα πρέπει να γίνει με τριγωνική σχέση. Πρώτα θα μετατραπούν οι δραχμές σε ευρώ, με βάση την αμετάκλητη τιμή μετατροπής και τους κανόνες της στρογγυλοποίησης του ποσού. Στη συνέχεια το ποσό των ευρώ θα μετατραπεί σε μάρκα με βάση την αμετάκλητη τιμή μετατροπής και τους κανόνες της στρογγυλοποίησης του ποσού που θα προκύψει. Η τιμή μετατροπής θεσπίζεται ως ένα ευρώ εκπεφρασμένο στο αντίστοιχο εθνικό νόμισμα και εκφράζεται πάντα με έξι ψηφία, που δεν επιτρέπεται να στρογγυλοποιούνται ή να παραλείπονται (π.χ. 1 ευρώ = 1,95583 γερμανικά μάρκα ή 1 ευρώ = 1936, 27 ιταλικές λίρες).

Όταν μετατρέψουμε ένα ποσό εθνικών νομισματικών μονάδων σε ευρώ, διαιρούμε το ποσό με την αντίστοιχη τιμή μετατροπής. Για να μετατρέψουμε π.χ. 10 γερμανικά μάρκα σε ευρώ, διαιρούμε το $10 : 1,95583 = 5,1129188119$ ευρώ. Στη συνέχεια το ποσό πρέπει να στρογγυλοποιηθεί προς τα πάνω ή προς τα κάτω, στην πλησιέστερη υποδιαίρεση του ευρώ που είναι το ένα λεπτό.

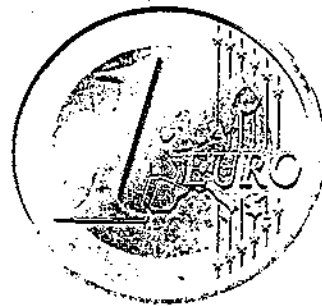
Αν ως αποτέλεσμα από την εφαρμογή της τιμής μετατροπής προκύπτει ακριβώς το μισό μιας μονάδας ή μιας υποδιαίρεσης, τότε το ποσό στρογγυλοποιείται προς τα πάνω. Στο παράδειγμα μας, η στρογγυλοποίηση γίνεται προς τα κάτω, αφού το τρίτο δεκαδικό, το 2, είναι μικρότερο του μισού. Έτσι τα δέκα μάρκα μετατρέπονται και στρογγυλοποιούνται στο ποσό των 5,11 ευρώ. Για να μετατραπεί το ποσό των 5,11 ευρώ σε ιταλικές λίρες πρέπει να το πολλαπλασιάσουμε με την αντίστοιχη τιμή μετατροπής, δηλαδή με τον αριθμό 1936,27. Το ποσό που θα προκύψει εκφράζει ιταλικές λίρες και πρέπει να στρογγυλοποιηθεί προς τα πάνω ή προς τα κάτω προς την πλησιέστερη υποδιαίρεση ή ελλείψει υποδιαίρεσης προς την πλησιέστερη εθνική νομισματική μονάδα, δηλαδή την ιταλική λίρα.

ΔΙΠΛΗ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΙΜΩΝ

Πολλά άτομα θα αντιμετωπίσουν σημαντικές δυσκολίες στην προσαρμογή τους στην νέα διάρθρωση των τιμών. Για να ξεπεράσουν τις δυσκολίες αυτές, προτάθηκε να υπάρχει διπλή αναφορά των τιμών σε ευρώ και εθνικό νόμισμα τόσο πριν όσο και μετά την εμφάνιση των χαρτονομισμάτων και κερμάτων σε ευρώ. Η διπλή αναφορά των τιμών θα έχει δυο στόχους:

εκπαιδευτικό , αφού θα μπορούσε να βοηθήσει την εξοικείωση των καταναλωτών στις συναλλαγές τους με ευρώ, προστασία του καταναλωτή αφού θα καθιστούσε δυσκολότερο για τις επιχειρήσεις “να κρύψουν” αυξήσεις τιμών.

Οι ενώσεις καταναλωτών ζήτησαν να γίνει υποχρεωτική η διπλή αναφορά των τιμών ακόμη και πριν την εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων σε ευρώ στην οικονομία. Οι επιχειρήσεις δεν είναι τόσο πρόθυμες να δεχθούν την ιδέα μιας δεσμευτικής νομοθεσίας δεδομένου ότι θα συνεπαγόταν κόστος (διπλή αναφορά, τροποποίηση του λογισμικού των ηλεκτρονικών υπολογιστών κλπ.) Η επιτροπή εξετάζει πως θα μπορούσε να εισαχθεί η διπλή αναφορά των τιμών κατά τον καλύτερο τρόπο. Θα ήταν επίσης σκόπιμο για τις εταιρίες να αρχίσουν να ενσωματώνουν τις ευρωπαϊκές στα μελλοντικά τους συστήματα αναφοράς (ταμειακές μηχανές για παράδειγμα) και έτσι καταλείμουν το κόστος της επένδυσης σε μεγαλύτερη περίοδο.

Έχει διεξαχθεί σχετικός διάλογος σχετικά με τον τύπο των πληροφοριών περί της τιμής που πρέπει να αναγράφεται.

Οι ενώσεις καταναλωτών φαίνεται να πιστεύουν ότι μόνο η τιμή πώλησης του προϊόντος πρέπει να αναγράφεται σε ευρώ και σε εθνικό νόμισμα, συνεπώς, στα προϊόντα με τιμή μονάδας πώλησης δεν θα πρέπει να αναγράφονται δυο τιμές (σε ευρώ και εθνικό νόμισμα). Για παράδειγμα ένα κομμάτι τυρί που σήμερα αναγράφει την τιμή ανά κιλό και την τιμή του κομματιού, θα αναφέρει την τιμή του κομματιού σε ευρώ και εθνικό νόμισμα. Όλες οι ειδικές προσφορές ή μειωμένες τιμές θα πρέπει επίσης, κατά την άποψη των καταναλωτικών οργανώσεων, να αναγράφουν σε ευρώ και εθνικό νόμισμα την τιμή με την οποία θα πληρώνει ο καταναλωτής.

Μερικά καταστήματα προχωρούν στην εισαγωγή ηλεκτρονικών επιγραφών αναγραφής τιμών στην προεξοχή των ραφιών. Οι έμποροι θα πρέπει να σκεφθούν κατά πόσο αυτά τα συστήματα θα υποδεχθούν ευκολότερα την διπλή αναγραφή των τιμών. Μερικοί έμποροι χρησιμοποιούν συστήματα υψηλής τεχνολογίας όπως αυτοσάρωση (self scanning) όπου ο πελάτης σκανάρει το προϊόν ο ίδιος, είτε στο ταμείο είτε επιτόπου στο ράφι, χρησιμοποιώντας μια κινητή συσκευή (πρόκειται για τις ηλεκτρονικές μηχανές που «διαβάζουν» τις τιμές) και στις 2 περιπτώσεις, η τιμή και οι προδιαγραφές του προϊόντος εμφανίζονται σε μια μικρή οθόνη.

Τέλος, διπλή αναγραφή των τιμών στις αποδείξεις δεν θα ήταν πρακτική. Η διπλή αναγραφή τιμών για καθένα από τα προϊόντα θα επέσπευδε τις πιθανότητες λαθών στις στρογγυλοποιήσεις, θα διπλασίαζε το μήκος της απόδειξης, θα

αύξανε τον χρόνο εκτύπωσης και θα οδηγούσε πιθανότητα σε υπερπληροφόρηση και σύγχυση. Οι καταναλωτικές ενώσεις δεν απαιτούν διπλή αναγραφή τιμής ενός εκάστου των προϊόντων επάνω στις αποδείξεις, παρά μόνο του συνόλου (πληρωτέου ποσού). Θα πρέπει επίσης πάνω στην απόδειξη να αναφέρεται η επίσημη ισοτιμία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Στο κεφάλαιο αυτό, θα μελετήσουμε τις ενέργειες του σχεδίου μετάβασης του Δημοσιονομικού Τομέα στο ενιαίο νόμισμα.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ

Α. Στάδιο Προετοιμασίας (1/1/98-31/12/2000)

- Μελέτη της σχετικής νομοθεσίας μετάβασης στο ΕΥΡΩ και των πρακτικών θεμάτων που ανακύπτουν,
- Εκπόνηση πιλοτικών εφαρμογών στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και διερεύνηση τεχνικών θεμάτων,
- Προσαρμογή συστημάτων πληροφορικής για την λογιστική απεικόνιση του ΕΥΡΩ.

Κατά την περίοδο αυτή ο Κρατικός Προϋπολογισμός καταρτίζεται και εκτελείται μόνο σε δραχμές.

B. Μεταβατική Περίοδος (1/1/2001 έως 31/12/2001)

Κατάρτιση – Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού Έτους 2001

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2001 θα καταρτισθεί σε δραχμές. Ωστόσο, βασικά μεγέθη του Προϋπολογισμού θα τηρούνται και στα δυο νομίσματα. Αντίστοιχη μεταχείριση θα έχει και ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων.

Η εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2001 θα πραγματοποιηθεί σε δραχμές. Όσον αφορά την παράταση της εκτέλεσης του θα πραγματοποιηθεί επίσης σε δραχμές.

Οι Λογαριασμοί του Υπουργείου Οικονομικών που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, θα εκφράζονται απ' την αρχή της μεταβατικής περιόδου και στα δυο νομίσματα.

Ο Απολογισμός οικονομικού έτους 2001 θα εκφρασθεί σε δραχμές. Τα βασικά δημοσιονομικά μεγέθη που απεικονίζονται παράλληλα σε ΕΥΡΩ στον Προϋπολογισμό του ίδιου έτους, θα τηρηθούν και στα δυο νομίσματα.

Γ. Τελική Φάση (1/1/2002)

Κατάρτιση – Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού Οικονομικού Έτους 2002

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός του οικονομικού έτους 2002 θα καταρτισθεί και εκτελεσθεί σε ΕΥΡΩ. Αντίστοιχη μεταχείριση θα έχει και ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων. Κατά συνέπεια όλες οι αριθμητικές αναφορές στην Εισηγητική Έκθεση θα εκφραστούν σε ΕΥΡΩ.

Τα στοιχεία των τριμηνιαίων συνοπτικών πινάκων κατά την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού θα εκφράζονται και στα δυο νομίσματα.

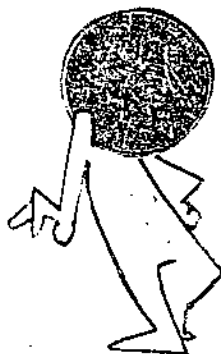
Όλες οι συναλλαγές του Ελληνικού Δημοσίου (π.χ. υποχρεώσεις παλιών οικονομικών ετών, Π.Ο.Ε.), που αναφέρονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2002 θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ.

Δ. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Για τη μετατροπή του Προϋπολογισμού σε ΕΥΡΩ απαιτείται κατ' αρχή οριζόντια νομοθετική ρύθμιση η οποία θα πραγματοποιηθεί το 2001. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που κριθεί απαραίτητο θα γίνουν επιμέρους ρυθμίσεις.

Βασικά ιστορικά δημοσιονομικά στοιχεία του Προϋπολογισμού θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ και για ορισμένη χρονική περίοδο σε δραχμές.

Για τις μηχανογραφικές εφαρμογές του Προϋπολογισμού, υποστήριξη Λογισμικού, εξοπλισμού, κλπ. Λαμβάνεται πρόνοια για τη Δυνατότητα μετατροπής, τήρησης τους στο ενιαίο νόμισμα.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΣΕ ΕΥΡΩ

Επιλογή της Μεθόδου Μετατροπής του Χρέους

(i) Η Μέθοδος Άθροισης Ομοειδών Τίτλων ανά Κάτοχο (Bottom up)

Για τη μετατροπή του Χρέους θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up). Η όλη διαδικασία της μετατροπής θα έχει σαν αφετηρία το συνολικό ποσό ομοειδών τίτλων της ίδιας έκδοσης που έχει στην κατοχή του ο κάθε επενδυτής (individual holding).

Η διαδικασία αυτή δημιουργεί τα λιγότερα δυνατά προβλήματα στρογγυλοποιήσεων, δεδομένου ότι στηρίζεται στη μετατροπή των συνολικών ποσών των τίτλων ίδιας έκδοσης ανά κάτοχο (bondholder) και αποδεικνύεται λιγότερο επισφαλής από μια άλλη η οποία θα έπαιρνε ως βάση μετατροπής τον κάθε ένα τίτλο ξεχωριστά.

Κατά τη μετατροπή, οι στρογγυλοποιήσεις θα γίνονται στο επίπεδο του ενός εκατοστού του ΕΥΡΩ (eurocent). Με την μέθοδο άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up), το ύψος του Χρέους της Κεντρικής Διοίκησης, το οποίο θα μετατραπεί σε ΕΥΡΩ θα είναι το γενικό άθροισμα των ονομαστικών αξιών των επί μέρους συνόλων των τίτλων που θα κατέχουν οι επενδυτές και θα έχουν μετατραπεί ήδη σε ΕΥΡΩ.

(ii) Νέα ονομαστικοποίηση τίτλων (Re – nominalisation)

Με την μετατροπή μιας έκδοσης σε ΕΥΡΩ, τα σύνολα τίτλων της ίδιας έκδοσης που θα έχουν οι επενδυτές θα χωριστούν σε πολλούς μικρούς τίτλους με ονομαστική αξία ένα εκατοστό του ΕΥΡΩ (eurocent).

Ταυτόχρονα θα ορισθούν και τα ελάχιστα διαπραγματεύσιμα ποσά τίτλων (minimum tradeable amounts) , τα οποία θα είναι πολλαπλάσια του ΕΥΡΩ. Έτσι ο κάθε επενδυτής θα έχει στην κατοχή του ένα σύνολο δευτερογενώς διαπραγματεύσεων τίτλων σε ΕΥΡΩ και ένα σύνολο μη διαπραγματεύσεων τίτλων σε εκατοστά του ΕΥΡΩ. Με ευθύνη των Τραπεζών οι μη διαπραγματεύσιμοι τίτλοι θα συγκεντρώνονται, θα ομαδοποιούνται και θα αθροίζονται με σκοπό να αποτελέσουν σύνολα διαπραγματεύσιμων τίτλων.

(iii) Οι βασικές αρχές της Μεθόδου Άθροισης Ομοειδών Τίτλων ανά Κάτοχο (Bottom up)

Η διαδικασία μετατροπής δεν θα δημιουργεί κλάσματα στο κάθε απλό χρεόγραφο. Δεν είναι απαραίτητη η καταβολή μετρητών (στρογγυλοποίηση σε εκατοστά του ΕΥΡΩ). Δεν θα υπάρχουν ονομαστικές αξίες τίτλων που θα έχουν δεκαδικά ψηφία λόγω νέας ονομαστικοποίησης (renominalization) των τίτλων με ονομαστική αξία ένα εκατοστό του ΕΥΡΩ.

Η απόφαση για νέα ονομαστικοποίηση των μετατραπέντων τίτλων σε ονομαστικές αξίες του ενός εκατοστού του ΕΥΡΩ δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι οι συναλλαγές των τίτλων αυτών θα γίνονται στο εκατοστό του ΕΥΡΩ.

Τα ελάχιστα διαπραγματεύσιμα ποσά (minimum tradeable amounts) μεταξύ των κατόχων των τίτλων θα καθορισθούν μετά τη μετατροπή τους σε ΕΥΡΩ.

Τα ελάχιστα αυτά ποσά θα έχουν ονομαστική αξία ίση με την ελάχιστη ονομαστική αξία των νέων κρατικών τίτλων σε ΕΥΡΩ που θα εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών αμέσως μετά την είσοδο της Ελλάδας στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ. Αυτές οι ονομαστικές αξίες θα καθορισθούν τόσο για τα Έντοκα Γραμμάτια όσο και για τα Ομόλογα.

(iv) Ρυθμίσεις στο Θεσμικό Πλαίσιο

α. Με βάση την αρχή της «Συνέχειας των Συμβάσεων» (Continuity of Contracts) μετατροπή σημαίνει αλλαγή της νομισματικής μονάδας και μόνο.

β. Η μετατροπή του υφιστάμενου χρέους και η μέθοδος που θα εφαρμοστεί θα προβλεφθεί με σχετική διάταξη νόμου.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο θα δημοσιευθεί πριν από την 1^η Ιανουαρίου 2001 εάν η χώρα μας συμμετάσχει στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ την ημερομηνία αυτή ή οπωσδήποτε πριν από την ημερομηνία συμμετοχής, εάν είναι ενωρίτερα.

γ. Οι ιδιώτες επενδυτές δεν θα ζημιωθούν από τη μετατροπή των υφισταμένων εκδόσεων Εντόκων Γραμματίων και Ομολόγων από το εθνικό νόμισμα στο ΕΥΡΩ καθώς και από τη μετατροπή οποιασδήποτε έκδοσης.

δ. Η απλή μετατροπή δεν απαιτεί ενέργειες των επενδυτών.

ε. Το νόμισμα στο οποίο θα εκφράζονται τα κρατικά χρεόγραφα θα αλλάξει αλλά η δυνατότητα των επενδυτών να τα διαπραγματεύονται δευτερογενώς δεν θα επηρεαστεί.

στ. Η μετατροπή δεν θα αλλάξει σε καμία περίπτωση τους αρχικούς όρους των εκδόσεων.

η. Οι εκδόσεις που θα μετατραπούν δεν αποτελούν νέες εκδόσεις και για το λόγο αυτό θα διατηρήσουν τους ίδιους κωδικούς αριθμούς ISINs με τις παλιές εκδόσεις.

θ. Είναι προφανές ότι η οποιαδήποτε αλλαγή των δανειακών όρων των εκδόσεων κρατικών τίτλων θα πρέπει να εφαρμοστεί κατά περίπτωση και όχι γενικά. Κάτι τέτοιο θα μπορεί να γίνει σε ειδικές περιπτώσεις με απαραίτητη την δυνατότητα ελεύθερης επιλογής των επενδυτών.

1. Διάφορα Τεχνικά θέματα όπως η λογιστική παρακολούθηση των μετατραπέντων τίτλων, ή η αλλαγή ονομασίας των επιτοκίων αναφοράς (Libor, Ribor, κλπ.) για τους νέους ή τους μετατραπέντες τίτλους σε ΕΥΡΩ, κλπ. είναι θέματα που απαιτούν περαιτέρω διερεύνηση και συνεργασία με όλους τους φορείς της αγοράς.

Β. Στάδιο Προετοιμασίας (1/1/98-31/12/2000)

Έως την 1/1/2001 θα εκπονηθούν πιλοτικές εφαρμογές για την μετατροπή εκδόσεων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου σε ΕΥΡΩ. Όπως προαναφέρθηκε, ως μέθοδος μετατροπής επιλέγεται η μέθοδος άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up) με στρογγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο και για το συνολικό αριθμό τίτλων της ίδιας έκδοσης, ανά κάτοχο (individual holding).

Τα κριτήρια για την επιλογή των εκδόσεων που θα αποτελέσουν αντικείμενο των πιλοτικών αυτών εφαρμογών αφορούν την ύπαρξη τους σε λογιστική μορφή (αύλοι τίτλοι), τον τύπο του επιτοκίου, τη ρευστότητα και το εύρος της διασποράς τους στο επενδυτικό κοινό.

Συγκεκριμένα θα πρέπει:

- να είναι εκδόσεις σε δραχμές ή σε νομίσματα χωρών που θα συμμετάσχουν στην ΟΝΕ, των οποίων οι τίτλοι να είναι άμεσα διαπραγματεύσιμοι δευτερογενώς, είτε εξ ολοκλήρου είτε ως μέρη των αρχικών τίτλων (stripping).
- να είναι εκδόσεις για τις οποίες έχουν εφαρμοστεί, στο μέτρο του δυνατού, οι σύγχρονες τεχνικές διαχείρισης, όπως επανεμφάνιση (re-opening), επαναγορά κ.λ.π.
- Τέλος, θα πρέπει να είναι εκδόσεις οι οποίες συμβάλλουν στην δημιουργία μιας αγοράς ομολόγων αναφοράς (benchmark issues).

Κατά την ίδια χρονική περίοδο θα γίνει:

- Καταγραφή του θεσμικού πλαισίου σχετικά με τις εκδόσεις τίτλων του Δημοσίου και εντοπισμός των περιπτώσεων που χρειάζονται τροποποίηση,
- Καταγραφή των επιδράσεων από την μετατροπή του Δημοσίου Χρέους σε ΕΥΡΩ, στις λειτουργίες της Διοίκησης (Προϋπολογισμός, Ισοζύγιο, Εξυπηρέτηση κλπ.) καθώς και στις

λειτουργίες των λοιπών φορέων που συμμετέχουν στις αγορές κρατικών τίτλων (Τράπεζα Ελλάδος, Πιστωτικά Ιδρύματα, Εμπορικές Τράπεζες, Χρηματιστήριο, Θεσμικοί Επενδυτές, κ.λ.π.).

- Αποτίμηση του κόστους μετατροπής του συνόλου των εκδόσεων του Δημοσίου Χρέους.

Γ. Κατά την 1/1/2001

Την Δευτέρα 1/1/2001, ταυτόχρονα με την είσοδο της χώρας στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ, θα μετατραπούν σε ΕΥΡΩ όλοι οι δευτερογενώς διαπραγματεύσιμοι και με λογιστική μορφή τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου.

Όπως προαναφέρθηκε θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up) και ο συντελεστής μετατροπής θα ισούται με την συναλλαγματική ισοτιμία ΕΥΡΩ/δραχμής με την οποία θα γίνει η ένταξη της Ελληνικής Οικονομίας στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ.

Για τη μετατροπή αυτή ενδέχεται όλες οι απαραίτητες ενέργειες να γίνουν το διήμερο που προηγείται της ημερομηνίας αυτής (Σάββατο – Κυριακή 30 και 31/12/2000). Είναι επομένως πιθανόν κατά τις ημέρες αυτές να χρειαστεί να παραμείνουν ανοικτά τα συστήματα της Τραπέζης Ελλάδος και των άλλων Τραπεζών.

Από την ημερομηνία εισαγωγής της χώρας μας στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ (1/1/2001), το υφιστάμενο τότε Χρέος της Κεντρικής Διοίκησης, το οποίο θα εκφράζεται στα νομίσματα των χωρών που θα έχουν ήδη ενταχθεί πλήρως στην ΟΝΕ, και θα έχουν ήδη μετατρέψει το χρέος τους σε ΕΥΡΩ, θα μετατραπεί σε ΕΥΡΩ.

Δ. Περίοδος από 1/1/2001 – 31/12/2001

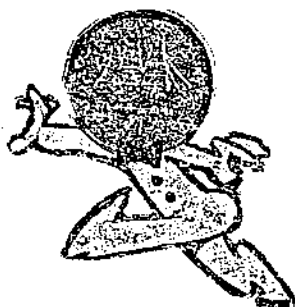
Από 1/1/2001 όλες οι νέες εκδόσεις κρατικών τίτλων Εντόκων Γραμματίων και Ομολόγων θα γίνονται αποκλειστικά σε ΕΥΡΩ.

Επίσης τα άληκτα Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια που ήταν εξοφλητέα σε δραχμές, αλλά θα έχουν ήδη μετατραπεί σε ΕΥΡΩ (1/1/2001), θα είναι διαπραγματεύσιμα στη Δευτερογενή αγορά σε ΕΥΡΩ.

Για τους επενδυτές οι οποίοι κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου (όχι όμως μετά την 1/1/2002) επιθυμούν να συναλλάσσονται σε δραχμές θα προβλεφθεί η ύπαρξη ανάλογης διευκόλυνσης (facility) από το Υπουργείο Οικονομικών, την Τράπεζα της Ελλάδος και το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Ε. Περίοδος από 1/1/2002

Από 1/1/2002 όλες οι εκδόσεις τίτλων και οι εξοφλήσεις υποχρεώσεων θα γίνονται σε ΕΥΡΩ, ενώ θα καταργηθούν οι όποιες μεταβατικές διευκολύνσεις συναλλαγής και εξόφλησης τίτλων σε δραχμές.

ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

Α. Στάδιο Προετοιμασίας (1/1/98-31/12/2000)

- Μελέτη της σχετικής νομοθεσίας και των πρακτικών θεμάτων που ανακύπτουν (αντικατάσταση εντύπων κλπ.),
- Μελέτη των προβλημάτων τήρησης λογαριασμών σε ΕΥΡΩ (μετατρεψιμότητα πριν και μετά το κλείδωμα της δραχμής, στρογγυλοποίηση, συναλλαγματικά κέρδη / ζημιές από την συναλλαγματική θέση της δραχμής, κλπ),

- Μελέτη προσαρμογής των συστημάτων πληροφορικής (αλλαγή στο λογισμικό και τα αρχεία που περιέχουν πληροφορίες εκφρασμένες σε δραχμές και στη λογιστική απεικόνιση),
- Τήρηση όλων των λογαριασμών σε δραχμές.

B. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1/1/2001-31/12/2001)

- Οι δημόσιοι Λογαριασμοί θα παρακολουθούνται κατά την μεταβατική περίοδο σε δραχμές, ενώ μόνο βασικές κατηγορίες λογαριασμών του Δημοσίου θα παρακολουθούνται παράλληλα και σε ΕΥΡΩ,
- Με τον καθορισμό της αμετάκλητης ισοτιμίας, χρονολογικές σειρές βασικών δημοσιονομικών μεταβλητών θα εκφραστούν και σε ΕΥΡΩ, συμπεριλαμβανομένων και των υποχρώσεων Παλιών Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.),
- Οι Απολογισμοί και Ισολογισμοί του 2001 θα καταρτισθούν σε δραχμές, αλλά βασικά τους στοιχεία θα απεικονισθούν ταυτόχρονα και σε ΕΥΡΩ,
- Εντός του 2001 θα γίνει η απαραίτητη ρύθμιση για την εναρμόνιση και προσαρμογή του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου,
- Ιστορικά στοιχεία βασικών Δημοσίων Λογαριασμών θα εκφραστούν σε ΕΥΡΩ.

Γ. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΠΟ 1/1/2002-30/6/2002

- Εφαρμογή του νέου νομικού πλαισίου για τήρηση όλων των λογαριασμών του Δημοσίου σε ΕΥΡΩ,
- Τήρηση των λογαριασμών μέχρι 30/6/2002 σε δραχμές μετατρέψιμες σε ΕΥΡΩ καθώς και σε ΕΥΡΩ. Από 1/7/2002 τήρηση όλων των λογαριασμών σε ΕΥΡΩ,
- Λογιστική απεικόνιση όλων των δεδομένων (λογαριασμών, καταστάσεων, ισολογισμών), σε ΕΥΡΩ,
- Σύνταξη των δημοσιονομικών εγγράφων (Απολογισμός, Ισολογισμός) σε ΕΥΡΩ,
- Απεικόνιση συνολικών μεγεθών των δημοσιονομικών εγγράφων σε δραχμές για λόγους συγκρισιμότητας.

ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

Α. Στάδιο Προετοιμασίας (1/1/98-31/12/98)

- Παρακολούθηση της διαμόρφωσης του Χρηματοπιστωτικού Περιβάλλοντος και των νέων δεδομένων,
- Προετοιμασία θεσμικού πλαισίου μετάβασης,
- Διενέργεια Πιλοτικών Εφαρμογών,
- Εξυπηρέτηση δανείων σε δραχμές.

B. Μεταβατική Περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Στο διάστημα της μεταβατικής Περιόδου θα επιδιωχθεί συνεννόηση και συντονισμός των συμβαλλόμενων μερών (Δημόσιο ως Εγγυητής, Τράπεζες, Δανειολήπτες) με πρόθεση να υπάρξουν εκ των προτέρων συμφωνίες, όπου αυτό είναι δυνατόν.

Οι δανειακές συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί σε νομίσματα χωρών που θα συμμετέχουν στην πρώτη φάση της Νομισματικής Ενοποίησης (π.χ. DEM, FF) υπάρχει η πρόθεση, θα μετατραπούν σε ΕΥΡΩ από 1/1/2001, εφόσον το επιτρέψουν και οι νομικοί όροι που τις διέπουν. Αυτό θα ισχύει και για τις δανειακές συμβάσεις σε Ecu, αφού θα ισχύει η ισότητα $1 \text{ Ecu} = 1 \text{ ΕΥΡΩ}$.

Από 1/1/2001 έως 31/12/2001 στο διάστημα της μεταβατικής περιόδου θα γίνεται διπλή παρακολούθηση (dual display) όλων των στοιχείων που σχετίζονται με τις εγγυημένες συμβάσεις, δηλ. ανεξόφλητα υπόλοιπα, υποχρεώσεις, καταπτώσεις, πληρωμές κλπ.

Γ. Τελική Φάση (1/1/2002)

Από 1/1/2002 θα μετατραπούν σε ΕΥΡΩ όλες οι δανειακές συμβάσεις

Δ. Ρύθμιση Θεσμικού Πλαισίου

Η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου εγγύησης των δανειακών συμβάσεων θα πραγματοποιηθεί στο διάστημα 1/1/2001-31/12/2001. Ενδέχεται να απαιτηθούν επεμβάσεις για τη μείωση των επιβαρύνσεων αφού αναμένεται να επικρατήσουν χαμηλά επιτόκια (π.χ. επιβάρυνση δανείου με προμήθεια υπέρ του εγγυητή Ελληνικού Δημοσίου έως 2% πλέον της εισφοράς του Ν. 128/75).

ΤΗΡΗΣΗ, ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΙΣΘΟΥΣ

Οι μισθοί και οι πάσης φύσεως άλλες παροχές προς τους Υπάλληλους του Δημοσίου συναρτώνται άμεσα με την κατάρτιση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού. Επιπλέον η δυνατότητα καταβολής των μισθών σε ΕΥΡΩ κατά τη μεταβατική περίοδο συνδέεται άμεσα με την ετοιμότητα του τραπεζικού συστήματος να πραγματοποιεί λογιστικές πληρωμές σε ΕΥΡΩ.

Η σύνδεση των πληρωμών του Δημοσίου με το τραπεζικό σύστημα, και η μετατροπή μέρους, ή και του συνόλου τους σε ΕΥΡΩ κατά τη μεταβατική περίοδο εξαρτάται άμεσα από την προσέγγιση που ακολουθείται σε άλλες βασικές δημοσιονομικές λειτουργίες του Γ.Λ.Κ.

A. ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ (1/1/98-31/12/2000)

- Μελέτη θεσμικού πλαισίου για προσαρμογή,
- Πιλοτικές Εφαρμογές σε μισθολογική κατηγορία,
- Προετοιμασία εντύπων, αναλώσιμου υλικού,
- Προσαρμογή μηχανογραφικού συστήματος στις ανάγκες απεικόνισης και εφαρμογής του ΕΥΡΩ.

B. Μεταβατική Περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Με δεδομένη την περιορισμένη χρονική διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και λαμβανομένων υπόψη των επιλογών μετάβασης που ακολουθούνται στο παρόν Σχέδιο, οι μισθοί κατά την διάρκεια της περιόδου αυτής θα εξακολουθήσουν να καταβάλλονται στο εθνικό νόμισμα.

Η μετατροπής τους, στο ΕΥΡΩ, θα ακολουθήσει με κάθε δυνατή ακρίβεια τους λογιστικούς κανόνες που θα τηρηθούν (μετατροπέας, στρογγυλοποίηση) στη βάση της εφαρμογής της σταθερής ισοτιμίας και ουδετερότητας, ούτως ώστε να αποφευχθούν τυχόν οικονομικές απώλειες για τους μισθωτούς.

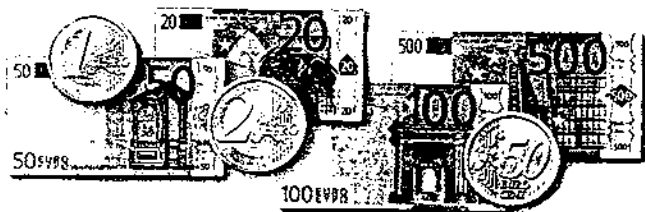
Γ. Τελική Φάση (1/1/2002)

Όλες οι μισθολογικές καταστάσεις και πληρωμές θα τηρούνται και θα εκτελούνται αντίστοιχα σε ΕΥΡΩ από 1/1/2002.

Δ. Θεσμικές ρυθμίσεις

Το θεσμικό πλαίσιο που θα διέπει τα της μετατροπής σε ΕΥΡΩ θα καθορισθεί κατά το μέρος που αφορά τη μεταβατική περίοδο ως το τέλος του 2000, ενώ κατά το μέρος που αφορά το οριστικό καθεστώς θα ολοκληρωθεί εντός του 2001. Η προσέγγιση που θα ακολουθηθεί για τον καθορισμό του θεσμικού πλαισίου θα είναι η οριζόντια, ενώ ειδικές ρυθμίσεις θα γίνουν όπου αυτό απαιτηθεί.

Για τη μετατροπή και τήρηση των μισθολογίων στο ενιαίο νόμισμα, μέριμνα θα ληφθεί για την υποστήριξή τους μέσω μηχανογραφημένων εφαρμογών.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ, ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Μισθοί και συντάξεις αποτελούν ενιαία ενότητα των δημοσιονομικών λειτουργιών του Γ.Λ.Κ. με άμεση αλληλεξάρτηση. Σύμφωνα και με τις παραδοχές που ακολουθούνται στο Σχέδιο Μετάβασης, η προσέγγιση που θα ακολουθηθεί κατά τη μεταβατική περίοδο θα είναι ενιαία. Πιο συγκεκριμένα:

A. Στάδιο Προετοιμασίας 1/1/98-31/12/2000

- Ενημέρωση των εμπλεκόμενων με τις συντάξεις του Δημοσίου Φορέων (Διευθύνσεις Συντάξεων, ΚΕΠΥΟ, Τράπεζες) για τις επερχόμενες,
- Ανάπτυξη πιλοτικών εφαρμογών για αποκλειστική χρήση της Υπηρεσίας,
- Προσαρμογή, τροποποίηση και επανασχεδιασμός των πάσης φύσεως εντύπων,
- Προσαρμογή, τροποποίηση, επανασχεδιασμός μηχανογραφικών εφαρμογών,
- Η απεικόνιση των χρηματικών ποσών που αναφέρονται στα πάσης φύσεως έντυπα (πράξεις συνταξιοδότησης, εκκαθαριστικά, βεβαιώσεις, καταλογισμοί κ.λ.π.), η τήρηση των μηχανογραφικών αρχείων και των στατιστικών στοιχείων, καθώς και η πληρωμή των

συντάξεων των βοηθημάτων και των επιδομάτων που χορηγεί το Δημόσιο στους συνταξιούχους του θα διενεργούνται μόνο σε δραχμές.

B. Μεταβατική Περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

- Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου, ώστε τα συνταξιοδοτικά χρηματικά μεγέθη να μπορούν να εκφραστούν από 1/1/2000 σε ΕΥΡΩ,
- Καθορισμός μεθόδου στρογγυλοποίησης των συντάξεων, βοηθημάτων και λοιπών δραχμικών επιδομάτων και μη.

Σε όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με τις συντάξεις τα μεγέθη θα διατηρηθούν εκπεφρασμένα σε δραχμές. Με το δεδομένο ότι η καταβολή των συντάξεων ήδη από το 1998 θα πραγματοποιείται μέσω τραπεζικών λογαριασμών, θεωρείται αυτονόητο ότι ο Τραπεζικός τομέας θα πρέπει να είναι έτοιμος να παρέχει στους συνταξιούχους κάθε πληροφορία σχετικά με την κίνηση του οικείου λογαριασμού σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ (διπλή απεικόνιση).

Η απεικόνιση ορισμένων συνολικών στατιστικών στοιχείων, ή ειδικών κατηγοριών, όπου αυτό απαιτείται ιδιαίτερα από την άποψη της συγκρισιμότητας με δεδομένα άλλων Κ-Μ, προβλέψεις κλπ, θα γίνεται σε ΕΥΡΩ μετά την είσοδο της χώρας μας στην ΟΝΕ.

Γ. Τελική Φάση (1/1/2002)

- Έκφραση όλων των συνταξιοδοτικών μεγεθών σε ΕΥΡΩ.
- Έκδοση πράξεων συνταξιοδότησης μηνιαίων εκκαθαριστικών, βεβαιώσεων και λοιπών συνταξιοδοτικών εγγράφων με αναφορά σε χρηματικά ποσά και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων και στατιστικών στοιχείων σε ΕΥΡΩ. Πιθανή διατήρηση ορισμών από αυτών και σε δραχμές για περιορισμένη περίοδο μέχρι την πλήρη απόσυρση του εθνικού νομίσματος.
- Όλες οι συναλλαγές και οι σχετιζόμενες με τις συντάξεις δραστηριότητες κατά το μέρος που εμπεριέχουν αναφορές σε χρηματικά ποσά, εκφράζονται πλέον μόνο σε ΕΥΡΩ και ως εκ τούτου οι πληρωμές των πάσης φύσεως συντάξεων και βοηθημάτων θα διενεργούνται μόνο σε ΕΥΡΩ.

Δ. Ρύθμιση Θεσμικού Πλαισίου

Η θεσμική ρύθμιση της μετάβασης στο οριστικό καθεστώς για θέματα συντάξεων θα πραγματοποιηθεί κατά το β' εξάμηνο του 2001.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η συμμετοχή της Ελλάδας στη ζώνη Ευρώ είναι αναμφισβήτητα μια μεγάλη ιστορική στιγμή, ανάλογη της ένταξής μας στην ΕΟΚ. Οι αλλαγές που απαιτούνται είναι τεράστιες και αφορούν όλους μας. Ακριβέστερα, δεν υπάρχει ούτε ένας κάτοικος αυτής της χώρας που να μην τον αφορούν. Η χώρα μας, λόγω καθυστερημένης ένταξης στο ευρώ θα έχει 12 μήνες μεταβατικής περιόδου αντί 36 που έχουν οι υπόλοιπες 11 χώρες της ζώνης Ευρώ. Συνεπώς, πρέπει να ενταθεί η προετοιμασία, η ενημέρωση και η εκπαίδευση σε κάθε επίπεδο, στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Ιδιαίτερη σημασία έχει η προσπάθεια στον δημόσιο τομέα της οικονομίας. Ολόκληρος ο δημόσιος τομέας, οι δημόσιες υπηρεσίες και ιδίως οι οικονομικές υπηρεσίες πρέπει να σπεύσουν να προετοιμαστούν, να διευκρινίσουν και να γνωστοποιήσουν τις προθέσεις τους. Ιδιαίτερα να γνωστοποιήσουν στους φορολογούμενους εάν τα λειτουργικά τους συστήματα θα είναι σε θέση να συναλλάσσονται σε ευρώ κατά το 2001. Ανάλογη πρέπει να είναι η προσπάθεια για την έγκαιρη, συνεχή και επαναλαμβανόμενη ενημέρωση των πολιτών από τα πάσης φύσεως μέσα ενημέρωσης.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΜΜΕ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ

Οι ΜΜΕ θα πρέπει να προσαρμόσουν τις δομές λογιστικής, τιμολόγησης και εμπορίας τους στο ευρώ. Για την απλούστευση της μετάβασης τους μπορούν να χρησιμοποιήσουν πακέτα "μετάβασης στο ευρώ" που έχουν αναπτυχθεί ήδη από μεγαλύτερες εταιρίες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα στηρίζει τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις με συμβουλές, τεκμηρίωση, μελέτες περιπτώσεων, ενημερωτικά έντυπα, δελτία αξιολόγησης κτλ που θα διανεμηθούν σε ευρεία κλίμακα. Το βασικό κόστος της προετοιμασίας θα είναι η προσαρμογή των διοικητικών διαδικασιών. Το κόστος αυτό θα αντισταθμιστεί από τη μείωση του κόστους της επιβάρυνσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των χρηματοοικονομικών συναλλαγών καθώς και από τα αναμενόμενα κέρδη.

Όσον αφορά τις επιπτώσεις της Νομισματικής Ένωσης πάνω στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, αυτή θα παράσχει περισσότερες επιλογές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στις ΜΜΕ. Πολλές θα καταστούν ισχυρότερες και ανταγωνιστικότερες μέσω:

- Της εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου στις περισσότερες από τις μεγάλες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο παρελθόν, οι μικρότερες αυτές εταιρίες δεν είχαν την ίδια πρόσβαση με τις μεγάλες εταιρίες σε χρηματοπιστωτικά μέσα που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των κινήσεων των νομισμάτων.
- Του αυξημένου ανταγωνισμού στο τραπεζικό κλάδο και των χαμηλότερων επιτοκίων που θα επιτρεπουν στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις να χρηματοδοτούν τις δραστηριότητες τους με ευνοϊκότερο κόστος από ότι στο παρελθόν.
- Της αντιμετώπισης της ζώνης του ευρώ ως μια εγχώρια αγορά. Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα να πωλούν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους σε μια κατά πολύ ευρύτερη ζώνη (οικονομίες κλίμακας) σε περισσότερους δυνάμει καταναλωτές. Με άλλα λόγια, οι εξαγωγές που συνήθως παρουσίαζαν δυσχέρειες θα μετατραπούν σε εγχώριες επιχειρηματικές δραστηριότητες με ελάχιστες δυσκολίες. Στην πορεία οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις θα ενθαρρυνθούν να ενσωματώσουν στις επιχειρηματικές στρατηγικές τους καινοτόμες και νέες τεχνικές λύσεις, προς όφελος ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Οικονομίας.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ – ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Οι μεγάλες εταιρίες αυτές που δραστηριοποιούνται τόσο στην Ευρώπη όσο και σε άλλες χώρες θα πρέπει να αλλάξουν τη λογιστική, την τιμολόγηση, την υποβολή εκθέσεων και όλη την οικονομική διαχείριση τους για το ευρώ, το αργότερο μέχρι την 1/1/2002.

Το βασικότερο κίνητρο για να στραφούν οι μεγάλες εταιρίες προς το ευρώ είναι η μείωση του κόστους τους και η αύξηση της διοικητικής αποτελεσματικότητας τους. Η χρήση επιχειρηματικών πρακτικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με βάση το ευρώ θα επιτρέψει στις εταιρίες να συναλλάσσονται σε ένα μόνο νόμισμα, εντός της ζώνης ευρώ, και να μειώσουν το συνολικό αριθμό των νομισμάτων που χρησιμοποιούν για τις επιχειρηματικές συναλλαγές. Για μεγάλες εταιρίες με εκτεταμένα συστήματα πληροφόρησης και διαχείρισης, η έγκαιρη προετοιμασία για την μεταβίβαση θα συμβάλλει στην μείωση των σχετικών με την διοικητική μέριμνα δυσκολιών και των διοικητικών εμποδίων.

Οι πολυεθνικές εταιρίες μπορούν να επωφεληθούν από την εφαρμογή της πλήρους μετάβασης στο ευρώ σε ένα αρχικό στάδιο της μεταβατικής περιόδου. Αυτό θα τους παρείχε πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε ευρώ και θα απλοποιούσε το

εμπόδιο και τις επενδύσεις σε όλη τη ζώνη ευρώ, μειώνοντας τον αριθμό των νομισμάτων που χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές, θα διευκόλυνε επίσης την εσωτερική λογιστική και την υποβολή εκθέσεων παρέχοντας στις πολυεθνικές εταιρίες μια και μόνη ονομαστική αξία για όλες τις δραστηριότητες τους στη ζώνη του ευρώ. Για έργα που θα ολοκληρωθούν μετά το 2002, συνίσταται η χρησιμοποίηση του ευρώ από την αρχή ώστε να αποφευχθεί η μετατροπή του νομίσματος.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (ΜΙΣΘΩΤΩΝ-ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ) ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ

Με βάση την εμπειρία που υπάρχει ήδη και από άλλες χώρες – μέλη με περισσότερο “προνοητικούς” και “οργανωμένους” λαούς, οι ελεύθεροι επαγγελματίες καθυστερούν την μετάβαση τους στο ευρώ, δεδομένου ότι ασχολούνται, κατά κύριο λόγο, με τις εγχώριες αγορές. Με τη σειρά τους, οι περισσότεροι από τους πελάτες τους εξακολουθούν, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, να χρησιμοποιήσουν τα εθνικά νομίσματα.

Το ίδιο λοιπόν αναμένεται να συμβεί και στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα οι περισσότεροι να κινηθούν στο “παρά πέντε”. Όμως, οι περισσότερο “προβλεπτικοί” είναι καλό να αρχίσουν την προετοιμασία τους πριν από την λήξη της μεταβατικής περιόδου, προσαρμόζοντας σε ευρώ το λογιστήριο τους, τη φορολογική τους δήλωση και τις τιμολογήσεις που κάνουν.

Επιπρόσθετα η μετάβαση στο ευρώ θα αφήσει ανεπηρέαστη την αγοραστική δύναμη και το εισόδημα μισθωτών και συνταξιούχων, μια και το μόνο που θα συμβεί είναι η χρήση διαφορετικών νομισματικών υποδιαιρέσεων για αποδοχές, τιμές, παροχές κλπ. Ακόμα, οι σχετικές στρογγυλοποιήσεις που θα γίνουν έχει προβλεφθεί να μην δημιουργήσουν χαμένους και κερδισμένους. Ωστόσο, δεν πρέπει να δημιουργείται η εντύπωση ότι η συμμετοχή στη νομισματική ένωση – τόσο της Ελλάδας όσο και των υπόλοιπων χωρών – μελών θα σημαίνει και σύγκλιση των εισοδημάτων των Ευρωπαίων πολιτών. Αυτό μπορεί να αρχίσει να συμβαίνει μόνο σταδιακά και εφ’ όσον οι χώρες – μέλη αποφασίζουν να προχωρήσουν σε ευρύτερη οικονομική ένωση.

Κατά την μεταβατική περίοδο (η οποία για τις υπόλοιπες 11 χώρες θα διαρκέσει από την 1/1/1999 έως την 31/12/2001 και για την Ελλάδα από την 1/1/2001 έως την 31/12/2001) οι ισχύουσες συμβάσεις και συμφωνίες για την παροχή μισθωτών υπηρεσιών παραμένουν σε εθνικά νομίσματα, εκτός εάν υπάρξει αμοιβαία συμφωνία για την χρήση του ευρώ. Για νέες συμφωνίες/ συμβάσεις που θα ξεκινήσουν κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να επιλέξουν τα εθνικά νομίσματα ή το ευρώ.

Συνίσταται, πάντως στους μισθωτούς και της χώρας μας να ανοίξουν κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου έναν τραπεζικό λογ/σμό σε ευρώ, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν και να εκτελούν πληρωμές σε ευρώ χωρίς να απαιτείται η μετατροπή στο εθνικό νόμισμα. Επίσης, χρήσιμο θα είναι να χρησιμοποιηθεί το ευρώ από την αρχή σε νέες συμβάσεις που θα ισχύουν και μετά το 2002 προκειμένου να αποφευχθούν περιττές μετατροπές νομισμάτων.

Επιπλέον, στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, όλα τα σχετικά ποσά με τις συντάξεις θα συνεχίσουν να καταβάλλονται σε εθνικό νόμισμα ως υποδιαίρεσεις του ευρώ, εκτός εάν και στην Ελλάδα, όπως σε ορισμένες άλλες χώρες-μέλη, υπάρξουν ρυθμίσεις ώστε όσοι συνταξιούχοι το επιθυμούν να λαμβάνουν τις συντάξεις τους, σε ευρώ. Παρομοίως οι συνεισφορές στα συνταξιοδοτικά ταμεία θα παραμείνουν σε εθνικό νόμισμα, εκτός αν υπάρχει συμφωνία, για τη χρήση του ευρώ.

Μετά, πάντως, την 1/1/2002 όταν θα εισαχθούν τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα σε ευρώ, οι συντάξεις, όπως και οι μισθοί, θα είναι πλέον εκπεφρασμένες σε ευρώ, χωρίς αυτό να σημαίνει αλλαγή των όρων και των προϋποθέσεων.

Τέλος, σχετικά με το ζήτημα της αύξησης των εργαζομένων που αναζητούν θέσεις απασχόλησης σε άλλες χώρες, δεν θα υφίσταται τα πρώτα χρόνια. Με την πάροδο του χρόνου, είναι όμως πιθανόν ότι καθιστώντας εμφανέστερες τις μισθολογικές διαφορές και προσεγγίζοντας εν γένει περισσότερο τις χώρες, η εισαγωγή του ευρώ να ενθαρρύνει την αναζήτηση απασχόλησης στο εξωτερικό και συνεπώς να προωθήσει την κυκλοφορία των εργαζομένων.

Παρόλα αυτά η μετακίνηση του εργατικού δυναμικού μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα είναι και τόσο εύκολη αφού κάθε κράτος-μέλος έχει δική του γλώσσα, δικές του παραδόσεις, δική του θρησκεία και γενικότερα ξεχωριστό τρόπο ζωής και ο νεοφερμένος θα έχει προβλήματα προσαρμογής. Επιπλέον η προσπάθεια που γίνεται ώστε η Ευρώπη να μην έχει σύνορα ενδέχεται να έχει αφομοιωτική επίδραση στις συνήθειες κάθε λαού.

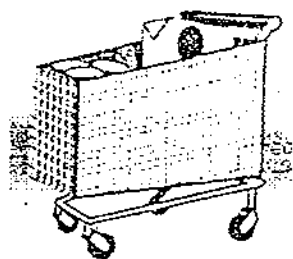
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ – ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Οι αντιδράσεις των καταναλωτών όσον αφορά το ενιαίο νόμισμα δεν θα είναι κοινές.

- Οι ενθουσιώδεις, συνήθως νέοι, με παιδεία και ευρωπαϊκό προσανατολισμό είναι συνηθισμένοι στα ταξίδια στο εξωτερικό. Θα είναι ανυπόμονοι να χρησιμοποιήσουν το νέο νόμισμα, όσο το δυνατόν ταχύτερα και δεν θα αντιμετωπίσουν ιδιαίτερες δυσκολίες.
- Οι πραγματιστές, θα αποδεχθούν το ευρώ, αλλά θα απαιτήσουν σαφή πληροφόρηση σχετικά με το πώς θα επιτευχθεί η μετάβαση.
- Οι συντηρητικοί, αντιτίθενται στην αλλαγή. Θα τους απασχολεί η πιθανότητα αύξησης των τιμών και θα απαιτήσουν να πεισθούν για τα οφέλη που θα προσφέρει το ευρώ στην καθημερινή ζωή τους.
- Οι σκεπτικιστές, θα έχουν αναστολές και θα απαιτήσουν απλές πληροφορίες και ειδική προσοχή. Αυτή η ομάδα θα περιλαμβάνει μεταξύ των άλλων τους ηλικιωμένους, τους αναφάλβητους καθώς και ειδικές κατηγορίες ατόμων όπως οι τυφλοί.

Δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι οι γυναίκες δεν είναι επαρκώς ενημερωμένες, ενώ είναι λιγότερο ευνοικά διακείμενες στο ευρώ από όσο οι άντρες. Είναι πιθανόν να απαιτήσουν συμπληρωματική πληροφόρηση.

Η μετάβαση στο ευρώ θα επηρεάσει με δυο τρόπους τους καταναλωτές – όσον αφορά τις συμφωνίες και συμβάσεις που υπογράφουν και τις αγορές που πραγματοποιούν. Κατά την μεταβατική περίοδο οι ήδη υπάρχουσες συμφωνίες και συμβάσεις θα εξακολουθούν να ισχύουν στα εθνικά νομίσματα, εκτός εάν υπάρχει αμοιβαία συμφωνία για χρησιμοποίηση του ευρώ. Όσον αφορά τις νέες συμφωνίες και συμβάσεις, οι καταναλωτές μπορούν να επιλέξουν είτε το εθνικό νόμισμα είτε το ευρώ.

Οι καταναλωτές έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν σαφείς πληροφορίες από δημόσιους οργανισμούς, καταστήματα και επιχειρήσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα λειτουργήσει πρακτικά η μετάβαση, καθώς και πλήρη διαφάνεια στη μετατροπή των τιμών αγαθών και υπηρεσιών.

Τα κυριότερα οφέλη για τους καταναλωτές είναι τα εξής:

- Μείωση του κόστους συναλλαγών θα οδηγήσει σε χαμηλότερες τιμές προϊόντων και υπηρεσιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Η τιμολόγηση των προϊόντων σε ενιαίο νόμισμα σε όλες τις χώρες θα επιτρέπει στους καταναλωτές να συγκρίνουν τις τιμές και να ελέγχουν ευκολότερα τις περιπτώσεις κερδοσκοπίας.
- Η αποκλιμάκωση των επιτοκίων, που θα επέλθει λόγω της σταθερότητας του νομίσματος, θα μειώσει το κόστος των στεγαστικών δανείων και της καταναλωτικής πίστης και θα διευρύνει κατά συνέπεια την αγοραστική δύναμη και τις δυνατότητες προγραμματισμού των νοικοκυριών.
- Εξαλείφονται όλες οι διαδικασίες ανταλλαγής νομισμάτων που είναι συνδεδεμένες με τα ταξίδια, τις σπουδές και γενικά τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός από το χρηματικό κόστος αυτών των συναλλαγών, επέρχεται και μια σημαντική εξοικονόμηση χρόνου και γραφειοκρατικής ταλαιπωρίας των πολιτών.
- Ο περιορισμός των δημοσιονομικών ελλειμάτων των κρατών-μελών που συμμετέχουν στην ΟΝΕ διαμορφώνει προοπτικές μονίμων φορολογικών ελαφρύνσεων, πράγμα που θα οδηγήσει σε αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών και κατά συνέπεια της ευημερίας τους.

Συμπεράσμα:

Τα παραπάνω οφέλη είναι προφανή για όλους τους πολίτες της Ένωσης. Είναι όμως ακόμη πιο σημαντικά για τους πολίτες της χώρας μας, οι οποίοι θα γίνουν ισότιμοι συμμετοχοί μιας μεγάλης οικονομικής και εμπορικής δύναμης που το νόμισμα της θα έχει παγκόσμια εμβέλεια, ευρωστία και ζήτηση.

Αντίθετα η μετατροπή δραχμικών ποσών σε ευρώ και αντίστοιχα, σε συνδυασμό με την μέθοδο στρογγυλοποίησης θα δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα για τον καταναλωτή στις καθημερινές συναλλαγές και θα δώσει αφορμή, ως συνήθως, σε αδικαιολόγητες αυξήσεις των τιμών των αγαθών. Η τιμή μιας εφημερίδας για παράδειγμα σε ευρώ εφόσον η αμετάκλητη τιμή μετατροπής της δραχμής είναι 340,75, θα είναι 0,73367515333 ευρώ, έτσι μετά την στρογγυλοποίηση θα είναι 0,73 ευρώ. Παρόμοιοι πολύπλοκοι υπολογισμοί θα απαιτούνται για κάθε συναλλαγή, με αποτ/μα η αγορά προϊόντων μικρής αξίας χωρίς τη χρήση ταμειακών μηχανών (σε περίπτερα, λαϊκές αγορές, πανηγύρια κτλ.) να κρύβει μεγάλους κινδύνους για όλους μας, ιδίως μάλιστα για άτομα ηλικιωμένα ή με χαμηλή μόρφωση.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΕΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Μια σειρά από ενέργειες έχουν ολοκληρωθεί ή υλοποιούνται για την προσαρμογή των ΔΕΚΟ στο κοινό νόμισμα. Άλλωστε οι δημόσιες επιχ/σεις όπως η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ, τα ΕΛΤΑ, ο ΟΣΕ και το ταχυδρομικό ταμιευτήριο εκ φύσεως επωμίζονται σημαντικά μεγαλύτερα "βάρη" μετάβασης. Πέραν των λοιπών δράσεων που είναι κοινές με αυτές των υπουργείων, οι ΔΕΚΟ έχουν υλοποιήσει και τα εξής:

- Καταγραφή των αναγκαίων προσαρμογών στα καταστατικά των οργανισμών.
- Εντοπισμός συμβάσεων και καταγραφή προβλημάτων που δημιουργούνται (π.χ. συμβάσεις με εγχώριους και ξένους προμηθευτές, συμβάσεις στεγαστικών δανείων, διεθνή τιμολόγια κτλ).
- Προετοιμασία για την αποστολή ένθετου ενημερωτικού υλικού σχετικά με το ευρώ στους καταναλωτές – πελάτες.
- Προετοιμασία για διπλή αναγραφή των τιμών στα τιμολόγια.
- Ενημερωτικά σεμινάρια για υπαλλήλους.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Σημαντικό καθήκον των τραπεζών είναι η ενημέρωση των πελατών τους σχετικά με την οικονομική και νομισματική ένωση και το ευρώ. Οι τράπεζες πρέπει να είναι προετοιμασμένες να απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με τις δυνατότητες μετατροπής μεταξύ του ευρώ και των εθνικών νομισμάτων, τις επιπτώσεις στην αποταμίευση, στις μετοχές, τα κρατικά δάνεια κ.τ.λ.

Αξιοσημείωτες επιδράσεις πάντως θα έχει το ευρώ στον τραπεζικό τομέα όσον αφορά τα επιτόκια. Σχετικά με τα επιτόκια ταμειυτηρίου οι Έλληνες καταθέτες θα πρέπει να ξεχάσουν επιτόκια της τάξης του 7,50% ή του 8,00% που μπορούν ακόμη να βρουν στην ελληνική τραπεζική αγορά και να προσαρμοστούν με επιτόκια της τάξης του 1,16% (Φιλανδία) ή 1,71% (Ισπανία). Η μείωση που θα πρέπει να σημειωθεί είναι της τάξης των 3,5 ποσοστιαίων μονάδων και όπως προκύπτει από την έως τώρα τραπεζική πρακτική, η "Ψαλλίδα" εδώ θα καλυφθεί πιο γρήγορα και εύκολα από κάθε άλλη περίπτωση.

Αντιθέτως με πιο αργούς ρυθμούς αναμένεται να μειωθούν τα επιτόκια στην καταναλωτική και στεγαστική πίστη. Ο επιβραδυνόμενος ρυθμός βρίσκεται σε άμεση σχέση με το κρίσιμο θέμα των τραπεζικών κερδών. Ο λόγος είναι μάλλον εύλογος. Όσο η "ψαλλίδα" μεταξύ των επιτοκίων καταθέσεων και των

επιτοκίων χορηγήσεων θα παραμείνει διευρημένη σε σημαντικό βαθμό τόσο η κερδοφορία των πιστωτικών ιδρυμάτων θα ενισχύεται. Σε ότι αφορά στο μέσο όρο των επιτοκίων της αγοράς τα επιτόκια κυμαίνονται στο 9,75% με 10,00%. Σε άλλες όμως χώρες της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης (Γερμανία, Γαλλία κ.α.) τα επιτόκια κυμαίνονται μεταξύ 5,50% και 6,00%.

Στα καταναλωτικά επιτόκια η διαφορά που θα πρέπει να καλυφθεί είναι και η μεγαλύτερη καθώς από το 16 με 17% στο οποίο βρίσκεται ο μέσος όρος των καταναλωτικών επιτοκίων του συνόλου των ελληνικών τραπεζών, έως τα επίπεδα των επιτοκίων άλλων χωρών της ζώνης του ευρώ, η απόσταση είναι σημαντική. Πληροφοριακά στην Ισπανία, στα τέλη της προηγούμενης χρονιάς τα επιτόκια καταναλωτικής πίστης είχαν πέσει στο 7,31% και στην Πορτογαλία στο 9,25%.

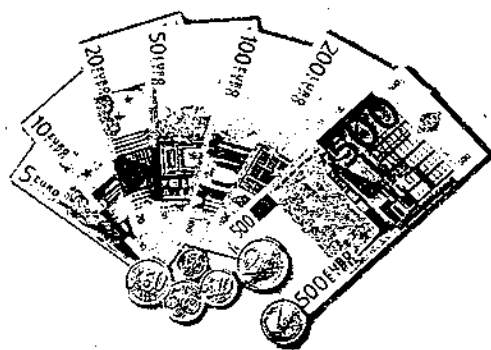
Τα επιτόκια στην Ελλάδα και στις χώρες του ευρώ.

	Καταναλωτικά Επιτόκια	Στεγαστικά Επιτόκια	Επιτόκια Ταμειυτηρίου
Ελλάδα	14,25%*	9,00%**	7,50%-8,00%
Γερμανία	10,15%	6,00%	1,94%
Πορτογαλία	9,25%	4,79%	2,31%
Γαλλία	8,19%	5,71%	2,41%
Ισπανία	7,31%	4,71%	1,71%
Αυστρία	6,45%	5,09%	2,05%
Φιλανδία	5,83%	4,60%	1,16%
Βέλγιο	6,94%	5,85%	2,58%

* Εθνικής Τράπεζας

** Εμπορικής Τράπεζας

Μετά την 1/1/2002 άλλες εργασίες όπως τραπεζικές επιταγές ή τραπεζικές εντολές που θα αναφέρουν ως νόμισμα τη δραχμή ή μια από τις λοιπές εθνικές νομισματικές μονάδες θα είναι άκυρες. Στο σημείο αυτό εφίσταται η προσοχή όσων χρησιμοποιήσουν μπλοκ ιδιωτικών επιταγών και ιδίως αυτών που συνηθίζουν να συναλλάσσονται με μεταχρονολογημένες επιταγές. Θα πρέπει να γίνει απόλυτα κατανοητό ότι ιδιωτική επιταγή σε δρχ. με ημ/νία 2002 θα είναι άκυρη, έστω και αν πραγματικά εκδόθηκε εντός του 2001. Κατά την 1^η ημέρα του 2002 θα μετατραπεί αυτόματα σε ευρώ, σύμφωνα με την αμετάκλητη τιμή μετατροπής και αφού προηγηθεί στρογγυλοποίηση του ποσού που θα προκύψει από τη μετατροπή, το ποσό του νομίσματος (δρχ. ή άλλη εθνική νομισματική μονάδα της ζώνης ευρώ) κάθε σύμβασης ή γενικότερα κάθε νομικής πράξης η οποία θα έχει συναφθεί μέχρι την 31/12/2001 και θα εξακολουθεί να είναι εκκρεμής.

Συνεπώς όλοι οι δραχμικοί τραπεζικοί λογαριασμοί θα μετατραπούν αυτόματα την 1/1/2002 σε ευρώ. Το ίδιο θα συμβεί με τους τραπεζικούς λογαριασμούς σε εθνικές νομισματικές μονάδες των υπολοίπων κρατών - μελών της ζώνης ευρώ. Όλες οι ιδιωτικές και τραπεζικές επιταγές, οι τραπεζικές εντολές και κάθε είδους τραπεζική συναλλαγή θα διενεργείται σε ευρώ.

Σχετικά με τα δάνεια που ήδη θα έχουμε συνάψει, η εισαγωγή του ευρώ δεν θα επηρεάσει την αξία ή το κόστος τους. Εφόσον διέπονται από συμβατικές υποχρεώσεις, τα δάνεια όπως και όλες οι συμβάσεις δεν μπορούν να τροποποιηθούν ή να καταγγελούν μονομερώς λόγω της μετάβασης στο ευρώ. Δάνεια που δεν έχουν αποπληρωθεί στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου 1999-2001 θα συνεχίσουν να εκτελούνται σε εθνικό νόμισμα. Εάν το επιθυμούμε μπορούμε να επιλέξουμε την μετατροπή σε ευρώ πριν από το 2002 στην καθορισθείσα τιμή μετατροπής, αλλά σε κάθε περίπτωση, το δάνειο θα επανανταλλαγεί αυτόματα σε ευρώ την 01/01/2002.

Επιπλέον κατά την διάρκεια του 2001 τα δάνεια που θα χορηγούνται δεν θα θεωρούνται συναλλαγματικά, αφού εκτός απρόοπτου θα έχουμε πετύχει σταθερή ισοτιμία δρχ/ευρώ.

Όσον αφορά τα δάνεια σε νόμισμα τρίτων χωρών εκτός ζώνης ευρώ (π.χ. σε δολάρια ή γιέν) θα ισχύουν οι όροι που έχουν συμφωνηθεί. Η αποπληρωμή τους θα συνδέεται με την ισοτιμία δρχ. με το νόμισμα της 3^{ης} χώρας. Μετά την 1/1/2001, όταν ισχύσει το ευρώ και στην Ελλάδα, η αποπληρωμή αυτών των δανείων θα συνδέεται με την ισοτιμία του ευρώ με το νόμισμα της 3^{ης} χώρας.

Η εισαγωγή μας όμως στην νομισματική ένωση και η αποδοχή του ευρωπαϊκού νομίσματος δεν παύει να έχει και κάποιες επιπτώσεις που θα μπορούσαν να θεωρηθούν αρνητικές.

Η Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδας δεν θα έχει κανένα έλεγχο και δικαιοδοσία στη χάραξη νομισματικής πολιτικής (επιτόκια, ισοδυναμίες, τραπεζικό σύστημα, επενδύσεις, ρευστότητα) που θα ασκείται τώρα πια από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Συνεπώς δεν θα μπορεί να ασκεί εθνική οικονομική πολιτική.

Επιπρόσθετα οι τράπεζες όπως και τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος θα είναι οι χαμένοι της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης εφόσον έχουν στηρίξει σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων τους στην ανταλλαγή νομισμάτων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δραστηριότητες που τώρα πια θα εκλείψουν.

Επιπλέον το ευρώ πιέζει τις ευρωπαϊκές τράπεζες για μείωση του προσωπικού τους, ώστε να αντεπεξέλθουν στον σκληρό ανταγωνισμό των αμερικάνικων τραπεζών.

Η πίεση για μείωση του προσωπικού θεωρείται επιβεβλημένη, καθώς οι ευρωπαϊκές τράπεζες συγκρινόμενες με τις αμερικάνικες εμφανίζουν υψηλότερο κόστος γιατί διαθέτουν περισσότερα καταστήματα και απασχολούν μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού.

Ακόμη η διαδικασία αντικατάστασης θα είναι τεράστια και θα διαρκέσει μεγάλο χρονικό διάστημα εφόσον στην αρχή θα είναι αδύνατον να κυκλοφορούν ευρώ σε επαρκείς ποσότητες σε όλα τα υποκαταστήματα τραπεζών και σε όλα τα μηχανήματα αυτόματης ανάληψης σε κάθε γωνιά της χώρας ενώ παράλληλα θα εξελίσσεται η επιχείρηση απόσυρσης των δραχμικών νομισμάτων.

Όσον αφορά τις χρηματικές οφειλές που μέχρι την 31/12/2001 ήταν σε δρχ. θα εκτελούνται πλέον σε ευρώ σύμφωνα με την αμετάκλητη τιμή μετατροπής.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Πως θα επηρεάσει το ευρώ τη συμπεριφορά της Σοφοκλέους; Θα αποτελέσει αφετηρία ανόδου ή θα δημιουργήσει εντονότερες πιέσεις στην αγορά; Η εφαρμογή του ευρώ θα προσελκύσει νέα κεφάλαια ή θα αποθαρρύνει ακόμη και τους Έλληνες επενδυτές; Οι επιχειρήσεις και η ελληνική οικονομία θα έχουν εισέλθει σε τροχιά σταθερής και υγιούς ανάπτυξης ή θα κλονιστούν από τον ευρωπαϊκό ανταγωνισμό;

Η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα σε 1^η φάση είναι αισιόδοξη. Παρόλα αυτά αν και το ευρώ οφείλει το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) δεν είναι πανάκεια...

Ο πυρήνας άλλωστε, μιας ανοδικής πορείας της Σοφοκλέους είναι η αναβάθμιση της σε ανεπτυγμένη αγορά και η μείωση των επιτοκίων έως το τέλος του χρόνου. Δυο παράγοντες που συνθέτουν την κινητήρια δύναμη της αγοράς και παράλληλα προσελκύουν και το ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών.

Βεβαίως, θα ήταν σφάλμα αν πιστέψει κανείς ότι το ευρώ συνιστά τον από μηχανής θεό που θα επιλύσει αυτόματα όλα τα προβλήματα της ελληνικής αγοράς και να την καταστήσει ελκυστική στα ξένα Funds.

Αντιθέτως, οι ξένοι επενδυτές, οι οποίοι θα τροφοδοτήσουν την αγορά με την ρευστότητα που χρειάζεται για να κινηθεί ανοδικά, δεν θα αρκεστούν στο κριτήριο του ενιαίου νομίσματος, αλλά στο αν η Σοφοκλέους είναι φθηνή.

Την ίδια στιγμή όμως, θα βελτιώνονται τα μακροοικονομικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας, ενώ οι επιχειρήσεις θα αποδύονται σε έντονες προσπάθειες εκσυγχρονισμού τους προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον ευρωπαϊκό ανταγωνισμό και άρα θα τεθούν σε αναπτυξιακή τροχιά συμπαρασύροντας σε άνοδο και το χρηματιστήριο.

Ωφελημένοι λοιπόν να βγουν οι επενδυτές αξιών αφού το ενιαίο νόμισμα καθιστά την ευρωπαϊκή αγορά μια ευρύτατη περιοχή για ανάπτυξη επενδυτικών ευκαιριών, χωρίς συναλλαγματικό κίνδυνο ή κόστος για την κάλυψή του.

Υπάρχει όμως και η αντίθετη άποψη, η οποία υποστηρίζει ότι οι ελληνικές εταιρίες θα υστερούν στον ανταγωνισμό με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές, καθώς στα επίπεδα που βρίσκονται σήμερα είναι μάλλον ακριβές. Άρα η σύγκριση θα είναι το μέσον αυτό που θα πιέσει προς τα κάτω τις τιμές των ελληνικών μετοχών προκειμένου να σχηματίσουν ισορροπία με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές.

Πιο συγκεκριμμένα όμως: Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις στα ομόλογα, που ήδη θα έχουμε αγοράσει, μια μετάβαση στο ευρώ; Η απάντηση είναι ότι τα κρατικά ομόλογα που κατέχουμε σήμερα μπορούν να επανανταλλάσσονται με ομόλογα σε ευρώ. Η αξία τους, όμως δεν θα αλλάξει, ούτε οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό όπως τα επιτόκια ή οι ημερομηνίες λήξης. Μέχρι την 1/1/2002, θα μπορούμε να αγοράζουμε και να πωλούμε κρατικά ομόλογα σε εθνικά νομίσματα με βάση τις αμετάκλητες τιμές μετατροπής τους σε ευρώ.

Τι θα συμβεί όμως με τις μετοχές και τις συμμετοχές σε κεφάλαια επενδύσεων;

Είναι βέβαιον ότι η μετάβαση στο ευρώ δεν θα έχει επιπτώσεις στην αξία των μετοχών και των συμμετοχών σε κεφάλαια επενδύσεων.

Κατά την μετατροπή του εθνικού μας νομίσματος σε ευρώ, μόνον οι αριθμοί θα αλλάξουν, αλλά η αγοραστική δύναμη των διαθέσιμων μας θα παραμείνει η ίδια. Η μετατροπή θα πραγματοποιείται στην τιμή μετατροπής μεταξύ του ευρώ και του εθνικού νομίσματος.

Ορισμένες τράπεζες και κεφαλαιαγορές θα παρέχουν ήδη υπηρεσίες σε ευρώ από το 1999. Αυτό σημαίνει ότι θα καταστεί δυνατή η διαπραγμάτευση σε ευρώ για ορισμένες μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια πριν το 2002. Ομοίως ορισμένες εταιρίες θα επιλέξουν να μετατρέψουν τα νόμιμα κεφάλαια τους σε ευρώ και να καταβάλλουν τα μερίσματα τους σε ευρώ πριν από το 2002.

Ως κάτοχοι τίτλων οι αλλαγές αυτές δεν μας αφορούν, εφόσον αρμόδιες για την μετατροπή οποιονδήποτε συναφών πληρωμών σε ευρώ σε εθνικό νόμισμα, και αντίστροφα, θα είναι οι τράπεζες. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι κάτοχοι τίτλων θα λαμβάνουν τα πριμ τους στο νόμισμα που έχουν επιλέξει για λογαριασμό τους (σε ευρώ ή εθνικό νόμισμα).

Επιπλέον εξαιτίας της συμμετοχής στην νομισματική ένωση μπορεί να δημιουργηθεί μια νέα αγορά κρατικών τίτλων και να εμφανιστούν καινούργια χρηματοοικονομικά προϊόντα, ώστε οι Έλληνες αποταμιευτές και επενδυτές να έχουν στη διάθεση τους περισσότερες επιλογές.

Ένα ενιαίο νόμισμα θα ενθαρρύνει αποτελεσματικότερες, πιο ολοκληρωμένες αγορές με ισχυρότερες χρηματοοικονομικές ροές

(ρευστότητα) και χαμηλότερο χρηματοδοτικό κόστος για τους δανειολήπτες. Η ανακοίνωση τον Ιούλιο του 1998 μιας νέας εταιρικής σχέσης μεταξύ των χρηματιστηρίων του Λονδίνου και της Φρανκφούρτης αποτέλεσε το πρώτο σημαντικό βήμα για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού χρηματιστηρίου. Μπορεί μάλιστα να αναμένεται περαιτέρω ενοποίηση μεταξύ των 32 χρηματιστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά συνέπεια οι αγορές κρατικών ομολόγων θα μετασχηματιστούν σύντομα σε μια ενιαία αγορά ευρωπαϊκών ομολόγων.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Όλες οι συμβάσεις που θα συνάπτονται κατά την διάρκεια του 2001 θα πρέπει να χρησιμοποιούν ως νόμισμα και να περιέχουν αναφορές μόνο σε ευρώ και όχι σε δρχ. Αν παραταύτα, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα συναφθεί σύμβαση ή γενικότερα εκδοθεί νομική πράξη, σε δρχ., η σύμβαση αυτή είναι το ίδιο έγκυρη ως αν είχε συναφθεί σε ευρώ, σύμφωνα με την τιμή μετατροπής.

Με άλλα λόγια κατά το έτος 2001 θα επιτρέπεται τελικά στις συμβάσεις και γενικότερα στις συναλλαγές να χρησιμοποιείται είτε το ευρώ είτε η δραχμή ή άλλο νόμισμα της Ζώνης Ευρώ. Οι συμβάσεις, που σύμφωνα με τα παραπάνω θα συνομολογούνται σε ευρώ, θα εκτελούνται σε δρχ. σύμφωνα με την τιμή μετατροπής, αφού όπως ελέχθη ήδη κατά το 2001 δεν θα κυκλοφορούν χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ, οι δε επιχειρήσεις θα υποχρεώνονται σε διπλή αναγραφή τιμών των προϊόντων τους.

Η εκπλήρωση των χρηματικών παροχών, που θα γίνεται σε εκτέλεση συμβάσεων και ευρύτερα νομικών πράξεων που θα έχουν συναφθεί κατά το 2001 ή νωρίτερα θα πραγματοποιείται στο συμφωνηθέν νόμισμα σύμφωνα με την αρχή "no compulsion / no prohibition. Με άλλα λόγια κάθε χρηματική πληρωμή που θα γίνεται εντός του 2001 σε εκτέλεση νομικής πράξεως που διενεργήθηκε κατά το έτος αυτό ή και νωρίτερα, π.χ. καταβολή ενοικίου, καταβολή τμήματος αγοραπωλησίας κλπ θα γίνεται στο νόμισμα που έχει συμφωνηθεί (δρχ, μάρκα).

Ας πάρουμε για παράδειγμα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Πολλοί είναι που αναρωτιούνται αν τελικά το κάθε ασφαλιστήριο συμβόλαιο θα επηρεαστεί από την καθιέρωση του ευρώ.

Σύμφωνα λοιπόν με την κοινοτική νομοθεσία η καθιέρωση του ευρώ δεν μεταβάλλει τους όρους των νομικών πράξεων ούτε παρέχει μονομερώς το δικαίωμα σε οποιοδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη να τροποποιήσει ή να καταγγείλει τη σύμβαση.

Συνεπώς με βάση την αρχή της συνέχειας των συμβάσεων η καθιέρωση του ευρώ δεν επηρεάζει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο μας που θα εξακολουθήσει να ισχύει όπως είχε συναφθεί με αμετάβλητους δηλ. τους όρους ασφάλισης.

Όσον αφορά το θέμα της ασφάλισης σε ευρώ από τώρα, οι ασφαλιστικές εταιρίες μπορούν να εκδώσουν ασφαλιστήρια συμβόλαια μόνο σε ρήτρα ευρώ, δηλ. με συμφωνία μετατροπής σε ευρώ. Μετά το κλείδωμα της ισοτιμίας δρχ/ευρώ, το ευρώ παύει να είναι ξένο νόμισμα και από την 1/1/2001 η έκδοση συμβολαίων σε ευρώ θα είναι δυνατή, ενώ από την 1/1/2002 θα είναι υποχρεωτική.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Θετικές θα είναι οι επιδράσεις πάνω σε έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς της οικονομίας, τον τουρισμό. Και αυτό γιατί η χρήση των διαφόρων ευρωπαϊκών νομισμάτων αποτελεί αιτία προβλημάτων και απωλειών κατά την ανταλλαγή των νομισμάτων αυτών όπως οι αλληπάλληλες τραπεζικές προμήθειες, οι διακυμάνσεις ισοτιμιών, το κόστος γραφειοκρατικών διαδικασιών που αποβαίνουν τελικά εις βάρος του τουρίστα - καταναλωτή. Ο τουρίστας χάνει χρήματα, συχνά και χρόνο και αισθάνεται ανασφάλεια.

Για παράδειγμα ένα άτομο που ξεκινά σήμερα από το Παρίσι έχοντας μαζί του 1000 φράγκα και αλλάζει χρήματα σε κάθε ένα από τα 15 κράτη-μέλη, όταν θα επιστρέψει στη Γαλλία θα έχει 500 φράγκα λιγότερα χωρίς να κάνει ούτε μια αγορά. Η εμφάνιση του ευρώ θα εξαλείψει το κόστος αυτό.

Τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εκτιμήσει ότι εντός των 10-15 προσεχών ετών η τουριστική ζήτηση στην Ευρώπη θα αυξηθεί κατά 30% και ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες της αύξησης αυτής αναμένεται να είναι η εισαγωγή του ευρώ.

Η Ελλάδα θα επωφεληθεί από όλες τις θετικές επιδράσεις του ευρώ. Η ευρωπαϊκή και παγκόσμια τουριστική αγορά θα γίνει διαυγέστερη και έτσι θα μπορεί να αξιολογηθεί και να αναδειχθεί η

ικανοποιητική σχέση ποιότητας / τιμής που χαρακτηρίζει το προϊόν του ελληνικού τουρισμού. Παράλληλα ο Έλληνας τουριστικός επιχειρηματίας θα απαλλαγεί από το άγχος της εις βάρος του διαφοροποίησης των ισοτιμιών όσον αφορά τα εισαγόμενα αγαθά και τις προσφερόμενες στους τουρ – οπερέϊτορ τιμές. Οι δε τουρ οπερέϊτορ δεν θα είναι πια δυνατό να αυξάνουν τα περιθώρια του κέρδους τους, κερδοσκοπώντας με προαγορές δραχμών, ή επωφελούμενοι υποτίμησης ή διολίσθησης σε περιόδους που οι τιμές των τουριστικών υπηρεσιών έχουν πια συμφωνηθεί συμβατικά και δεν μπορούν να αλλάξουν.

Ακόμη δρώντας σε ένα σταθερό οικονομικό περιβάλλον από τον έλεγχο της κεντρικής ευρωπαϊκής τράπεζας, θα μπορεί πλέον να προγραμματίζει επενδύσεις και σχέδια δράσης με στόχο την αναβάθμιση των υπηρεσιών του.

Η δυναμική του ευρώ για τον τουριστικό τομέα είναι αναμφίβολα θετική, εάν μάλιστα ληφθούν υπόψιν και οι εφαρμοζόμενες πολιτικές και τα διατεθειμένα κονδύλια για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του.

Θα πρέπει όμως να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην έγκαιρη προσαρμογή της ελληνικής τουριστικής προσφοράς στις συναλλαγές σε ευρώ, και ιδίως στην προσαρμογή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων των διαφόρων τουριστικών κλάδων κάτι που ο ΕΟΤ επιδικώκει μέσω ειδικών επιμορφωτικών προγραμμάτων και άλλων ενημερωτικών δράσεων.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Αποτελεσματικές και ανταγωνιστικές ναυτιλιακές υπηρεσίες είναι για την ευρωπαϊκή ένωση μέγιστης σημασίας. Υπενθυμίζεται ότι η Ε.Ε. αποτελεί την προέλευση ή τον προορισμό περίπου του 25% του παγκόσμιου εμπορίου, ενώ το 90% του κοινοτικού εμπορίου διακινείται δια θαλάσσης.

Αναφορικά με το ευρώ η εισαγωγή του θα καταστήσει αναγκαίες τεχνικές και στρατηγικές αποφάσεις για το μέλλον των ναυτιλιακών εταιριών και θα συνεπάγεται σίγουρα νέες επενδυτικές δαπάνες.

Αλλά δεν θα πρέπει, λόγω των δυσκολιών της μετάβασης στο νέο νόμισμα, να παραγνωρισθούν τα οφέλη τα οποία θα επιφέρει:

- Δημιουργία μιας ζώνης νομισματικής και οικονομικής σταθερότητας, που θα δημιουργήσει επενδύσεις, ανάπτυξη και απασχόληση.
- Αύξηση του διασυνοριακού εμπορίου και των επενδύσεων χάρη στην εξαφάνιση των συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- Καλύτερη εκμετάλλευση των ευκαιριών που δημιουργεί η ενιαία αγορά.
- Κέρδος από την εξάλειψη του κόστους των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα. Η επιτροπή εκτιμά ότι το κόστος αυτό κυμαίνεται από 0,5% έως 1,0% του ΑΕΠ και βαρύνει περισσότερο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

- Αυξημένο ανταγωνισμό στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Κανονικά θα μειωθεί το κόστος των επιχειρήσεων για τις υπηρεσίες αυτές και θα αυξηθεί η διαφοροποίηση τους.

Αυτά ισχύουν και για την ναυτιλία, έστω και αν εκτιμάται ότι η ανταγωνιστικότητα της ποντοπόρου ναυτιλίας δεν θα επηρεαστεί από το ευρώ τόσο όσο οι υπόλοιποι τομείς της οικονομίας. Το ότι οι κύριες συναλλαγές στον τομέα αυτό γίνονται, και θα εξακολουθήσουν να γίνονται, σε δολάρια δεν πρέπει να αποκρύψει το γεγονός ότι για όλες τις σχέσεις του με την ένωση και τις εταιρίες της (ελλιμενισμός, επισκευές / ναυπηγήσεις, αγορές / προμήθειες κτλ) οι συναλλαγές θα εκφράζονται σε ευρώ.

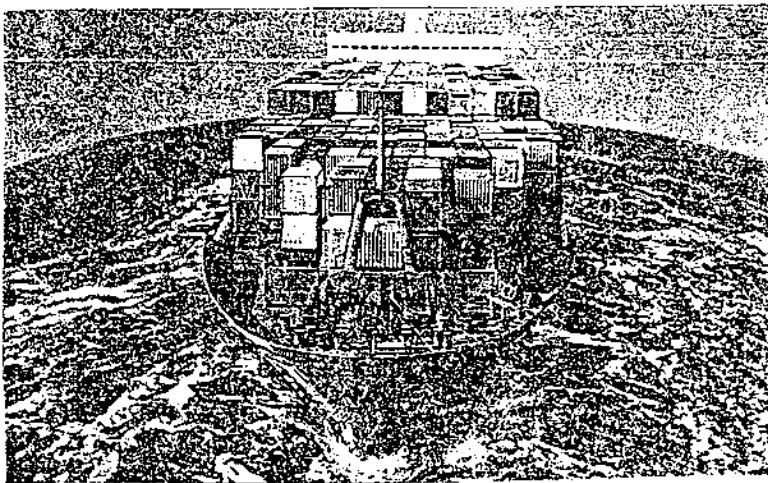
Ως προς τα θέματα αυτά, η βελτίωση θα είναι εμφανέστερη για τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις των κρατών μελών του ευρώ, καθότι θα λειτουργούν κυρίως με δυο νομίσματα, το δολάριο και το ευρώ, και όχι με περισσότερα, όπως συχνά συμβαίνει τώρα (π.χ. οι εφοπλιστικές εταιρίες της νότιας Ευρώπης, οι οποίες ασχολούνται με τις μεταφορές προσώπων και φορτίων στην περιοχή θεωρούν ότι το ευρώ θα έχει θετικό αποτέλεσμα λόγω της αποφυγής πρόσθετου κόστους συναλλαγών, που προκαλεί η τωρινή αστάθεια των νομισμάτων των κρατών μελών της μεσογείου).

Οι ελληνικές ναυτιλιακές επιχειρήσεις είχαν την δυνατότητα να χρησιμοποιούν το ευρώ ήδη από την 1/1/99 και χρειάζεται να το κάνουν για θέματα:

- Εμπορίου, παροχής υπηρεσιών και εγκατάστασης στις χώρες του ευρώ
- Δανεισμού από τράπεζες και σχέσεων με τα χρηματιστήρια των κρατών – μελών.

Θα συνεχίσουν βεβαίως να συναλλάσσονται και σε δραχμές για τις σχέσεις τους με το ελληνικό κράτος.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ελληνική κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να προσχωρήσει στο ενιαίο νόμισμα από την 1/1/2002 οι ελληνικές επιχειρήσεις πρέπει να προετοιμαστούν σε τεχνικό επίπεδο από τώρα, γιατί ο χρόνος κοστίζει.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

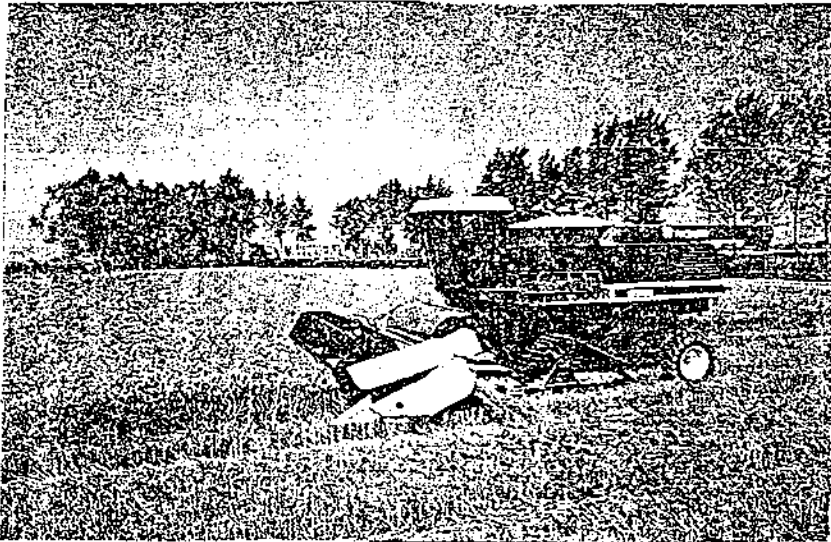
Ο γεωργικός τομέας, ως οικονομικός κλάδος θα υποστεί και αυτός τις επιπτώσεις από την εισαγωγή του ευρώ.

α) Όσον αφορά την διαφάνεια των τιμών των γεωργικών προϊόντων, αλλά και των συντελεστών του κόστους παραγωγής που θα προέλθει από την κοινή αποτίμηση τους σε ευρώ, τα αποτελέσματα θα είναι θετικά από πλευράς ανταγωνισμού και εξυγίανση της αγοράς. Σήμερα οι πληροφορίες διαδίδονται ταχύτατα και θα είναι χρήσιμο για κάθε ενδιαφερόμενο να γνωρίζει ανά πάσα στιγμή πόσο ακριβώς πωλείται κάθε προϊόν από την μια άκρη της ε.ε. ως στην άλλη χωρίς να χρειάζεται να κάνει μετατροπές συναλλάγματος, αλλά, και το κυριότερο, χωρίς να αντιμετωπίζει την αβεβαιότητα των συναλλαγματικών διακυμάνσεων από την μια μέρα στην άλλη.

Το ίδιο θα ισχύει και για τους συντελεστές του κόστους παραγωγής. Θα είναι πολύ δύσκολο σε μια κυβέρνηση να επιβάλει, π.χ. πολύ ψηλό ειδικό φόρο κατανάλωσης καυσίμων, όταν στην διπλανή χώρα, που χρησιμοποιεί το ίδιο νόμισμα, ο φόρος αυτός δεν εφαρμόζεται.

β) Σχετικά με τον τομέα της αγροτικής πίστης είναι γνωστό ότι τα υψηλά επιτόκια ταλανίζουν επί δεκαετίες την ελληνική γεωργία και αποτελούν κύριο ανασταλτικό παράγοντα προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης της.

Έχουν ήδη λεχθεί πολλά για την μεγάλη διαφορά μεταξύ πληθωρισμού και επιτοκίων, τη μεγάλη διαφορά μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεων και επιτοκίων καταθέσεων και την μεγάλη διαφορά μεταξύ κανονικών επιτοκίων και επιτοκίων υπερημερίας.

Η μόνη λύση είναι η μείωση των επιτοκίων.

Παράλληλα ο αγρότης αντιμετωπίζει μέχρι σήμερα 2 σημαντικές παραμέτρους: την διολίσθηση του νομίσματος μας απέναντι στην ECU ή, τώρα, στο ευρώ και τον πληθωρισμό.

Οι κοινοτικές εγγυημένες τιμές των γεωργικών προϊόντων και οι ενισχύσεις αποφασίζονται σε ευρώ (παλαιότερα σε ECU) και για να εφαρμοστούν μετατρέπονται σε δραχμές.

Η υποτίμηση-διολίσθηση του εθνικού μας νομίσματος προσφέρει δραχμικό όφελος στους αγρότες. Από την άλλη πλευρά ο πληθωρισμός διαβρώνει το εισόδημα τους. Συμβαίνει πάντα ο πληθωρισμός να είναι μεγαλύτερος από την διολίσθηση – υποτίμηση. Άρα το τελικό αποτέλεσμα αποβαίνει μονίμως εις βάρος του αγρότη.

Η διαφορά αυτή θα ελαχιστοποιηθεί μετά την ένταξη μας στην ΟΝΕ και θα μπορεί να αντιμετωπιστεί με αύξηση της παραγωγικότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Ας δούμε, όμως, περιεκτικά μερικές από τις πιο βασικές απορίες των πολιτών σχετικά με το καινούργιο ευρωπαϊκό νόμισμα.

- Μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι με το ευρώ θα αγοράζουμε τις ίδιες ποσότητες αγαθών που αγοράζουμε σήμερα με τα χρήματά μας;

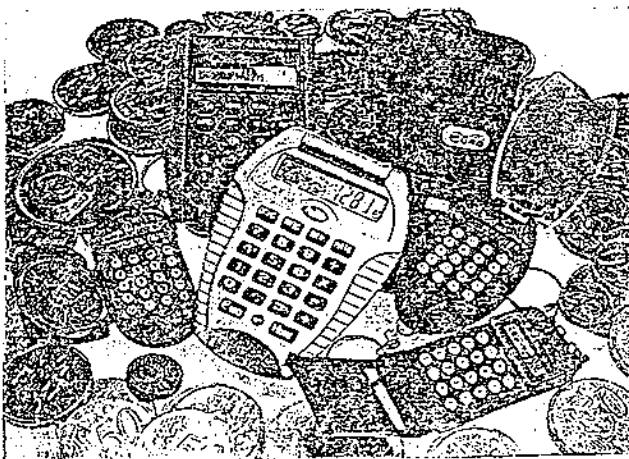
Ασφαλώς, γιατί η αξία των πραγμάτων που θα αγοράζουμε, οι μισθοί που θα παίρνουμε, οι οικονομίες μας και σύνταξη μας δεν θα αλλάξουν. Απλώς και μόνο η αξία τους θα υπολογίζεται σε ένα νέο νόμισμα. Αρκεί να φέρουμε στο νου μας ότι η θερμοκρασία είναι ίδια είτε υπολογίζεται σε βαθμούς Φαρενάϊτ είτε σε Κελσίου.

- Όμως η αξία του χρήματος μπορεί να μειωθεί δραστικά λόγω της ανόδου των τιμών. Ποιος θα μεριμνά για το ευρώ και θα προστατεύει την αξία του;

Το ευρώ θα βρίσκεται στα σίγουρα χέρια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της οποίας βασική προτεραιότητα θα είναι να εξασφαλίζει την μικρότερη δυνατή άνοδο των τιμών. Το ευρώ θα είναι ένα σταθερό νόμισμα. Δεν πρέπει ακόμα να μας διαφεύγει ότι η άνοδος των τιμών μπορεί να προκληθεί με την υποτίμηση των νομισμάτων – το ευρώ θα απόμακρύνει ένα τέτοιο κίνδυνο.

- Θα ήταν δυνατό να χάσουμε χρήματα, αν οι τράπεζες δεν αντιμετωπίσουν έντιμα το θέμα της μετατροπής των χρημάτων μας σε ευρώ;

Δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας. Θα υπάρχουν πολλοί πίνακες μετατροπής στην διάθεσή μας έτσι που να μπορούμε να ελέγχουμε τις μετατροπές. Το ίδιο μπορούμε να πράξουμε άλλωστε με μια ατομική αριθμομηχανή, ενώ τα μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν αναλάβει την δέσμευση να καταγγέλλουν οποιαδήποτε απάτη. Ο φόβος της έκθεσης θα αποτελέσει έναν ισχυρό αποτρεπτικό παράγοντα για την αποφυγή ανορθόδοξων πρακτικών.

- Η μετάβαση σε ευρώ θα κοστίσει χρήματα. Ποιος θα πληρώσει;

Ορισμένες δαπάνες, όπως οι δαπάνες για την αλλαγή λογισμικού στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές είναι αναπόφευκτες. Πρέπει όμως να θεωρηθούν ως δαπάνες, που θα αντισταθμιστούν με την μεγαλύτερη ευημερία που θα αφήσει το ευρώ στο πέρασμά του. Θα ανοίξουν νέες αγορές, ενώ παράλληλα η αύξηση του ανταγωνισμού θα προστατεύσει τα συμφέροντα των καταναλωτών. Όταν μετά από 10-15 χρόνια θα είμαστε σε θέση να αξιολογήσουμε τα οφέλη του ευρώ, θα διαπιστώσουμε ότι τα πλεονεκτήματά του τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους ιδιώτες υπερέβαλαν κατά πολύ του κόστους της χρησιμοποίησής του.

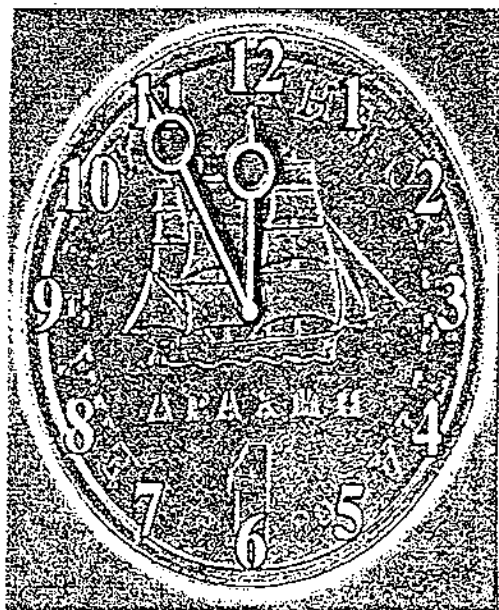
- Πως μπορεί να είναι το ευρώ κανονικό νόμισμα από την 1η Ιανουαρίου 1999, εάν δεν υπάρχει με τη μορφή χαρτονομισμάτων και κερμάτων;

Η Νομισματική Ένωση μπορεί να άρχισε την 1^η Ιανουαρίου 1999, γιατί πολλές οικονομικές δραστηριότητες διεξάγονται χωρίς ρευστό χρήμα, όπως για παράδειγμα οι κεφαλαιαγορές και οι αγορές στις οποίες αγοράζονται και πωλούνται κρατικά ομόλογα. Ο διακανονισμός πολλών συναλλαγών μπορεί να γίνει σε ευρώ, χωρίς όμως να υπάρχουν χαρτονομίσματα και κέρματα.

Η μετάβαση πραγματοποιείται σε αρκετό χρονικό διάστημα, γιατί οι επιχειρήσεις, οι λιανοπωλητές και οι δημόσιες διοικήσεις χρειάζονται χρόνο για να προετοιμαστούν, ώστε να διεξάγουν τις συναλλαγές τους σε ευρώ, όπως και για την έκδοση των νέων χαρτονομισμάτων για και την κοπή νέων κερμάτων.

Πρόκειται για ένα μεγάλο έργο, αν σκεφτούμε ότι σήμερα κυκλοφορούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση περισσότερο από δώδεκα δισεκατομμύρια χαρτονομίσματα και εβδομήντα δισεκατομμύρια κέρματα. Τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα του ευρώ θα αρχίσουν να κυκλοφορούν το αργότερο την 1^η Ιανουαρίου του 2002 και το παλιό νόμισμα κάθε χώρας θα εξακολουθεί να είναι εν χρήσει για έξι μήνες μετά την ημερομηνία αυτή.

- Θα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το ευρώ πριν την 1^η Ιανουαρίου 2002;

Μάλλον όχι για συναλλαγές για τις οποίες χρειάζεται η ύπαρξη ρευστού χρήματος. Είναι πιθανόν οι τράπεζες να επιτρέψουν την τήρηση λογ/σμών σε ευρώ, ακόμη και αν δεν θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμο στους περισσότερους από εμάς πριν από την έκδοση χαρτονομισμάτων και κερμάτων, εκτός από το ότι θα μας βοηθήσει να εξοικειωθούμε με το νέο νόμισμα.

- Ένας άνθρωπος που δεν έχει πάει ποτέ σε τράπεζα και κρατάει όλα του τα χρήματα κρυμμένα στο σπίτι του, όταν μετατρέψει τα χρήματά του σε ευρώ θα τον κατηγορήσουν για φοροδιαφυγή;

Το ευρώ δεν θεσπίστηκε για να συλληφθούν τα άτομα που δεν πληρώνουν φόρους. Υπάρχουν ήδη διαδικασίες για ποινικές πράξεις και «ξέπλυμα» χρημάτων, που δεν έχουν καμία σχέση με το ευρώ. Το μόνο που έχει να κάνει είναι να πάει στην τράπεζα και να αλλάξει τα χρήματά του σε ευρώ. Και, όπως γινόταν στον παρελθόν, όταν εισάγονταν νέα χαρτονομίσματα, θα υπάρχει αρκετός χρόνος πριν τα χρήματά του να πάνε να γίνονται δεκτά.

- Σε ποιο νόμισμα θα εκφράζονται οι πιστωτικές κάρτες;

Στην Ελλάδα οι πιστωτικές κάρτες θα εκφράζονται σε δραχμές, έως την 31^η Δεκεμβρίου του 2000. Από την 1/1/2001 θα εκδίδονται πιστωτικές κάρτες και σε δραχμές και σε ευρώ, χωρίς συναλλαγματικό κίνδυνο, αφού έως τότε η Ελλάδα θα έχει ενταχθεί επισήμως στην ΟΝΕ.

Από την 1^η Ιανουαρίου 2002, αφού θα καταργηθούν και τα εθνικά νομίσματα, οι πιστωτικές κάρτες θα εκδίδονται αποκλειστικά σε ευρώ. Να σημειώσουμε ότι ορισμένες εμπορικές τράπεζες έχουν ανακοινώσει ότι σύντομα θα εκδώσουν πιστωτικές κάρτες σε ευρώ.

- Ποια μέτρα έχουν ληφθεί για την καταπολέμηση της παραχάραξης των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ;

Τα μέτρα ασφαλείας για τα τραπεζογραμμάτια περιλαμβάνουν τη χρησιμοποίηση φθοριζουσών ινών, νήματος ασφαλείας και στοιχείων αναγνώσιμων από μηχανή για αξιόπιστη πιστοποίηση της γνησιότητας. Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ινστιτούτο, που έχει αναλάβει την επίβλεψη του σχεδιασμού και της παραγωγής τους, θεωρεί ότι ένα άτομο πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει ένα πλαστό τραπεζογραμμάτιο «με την ελάχιστη προσεκτική παρατήρηση».

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες προγραμματίζουν την ανάληψη πρωτοβουλιών, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι το ευρύ κοινό θα εξοικειωθεί με τις πτυχές ασφαλείας των τραπεζογραμματίων πριν και μετά τη θέση τους σε κυκλοφορία. Όσον αφορά στα κέρματα, οι τεχνικές προδιαγραφές τους συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρομαγνητικών ιδιοτήτων τους, καθορίστηκαν εν μέρει από μελέτες ασφαλείας.

- Τι θα συμβεί με τα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, τα οποία μετά την εισαγωγή του ευρώ δεν πληρούν πλέον τα κριτήρια σύγκλισης;

Μεταξύ των τεσσάρων κριτηρίων σύγκλισης (πληθωρισμός, δημόσια ελλείμματα, συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιτόκια), το συμβούλιο θα παρακολουθεί μόνο τα υπερβολικά δημόσια ελλείμματα μετά την εισαγωγή του ευρώ σε συμμετέχοντα κράτη-μέλη.

Το σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης ακολουθώντας τη Συνθήκη, ορίζει ένα όριο του δημοσιονομικού ελλείμματος της τάξης του 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), η υπέρβαση του οποίου επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις. Βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το Συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει κυρώσεις, κυρίως υπό μορφή προστίμων, εάν δεν ληφθούν μέτρα για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος εντός ορισμένης περιόδου.

- Ποια μέτρα θα ληφθούν κατά τη μετάβαση στο ευρώ για την προστασία των καταναλωτών;

Κατά το σχεδιασμό της μετάβασης στο ευρώ λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών. Η υπεράσπιση του καταναλωτή διασφαλίζεται τόσο από τον κανονισμό όσο και με τον ανταγωνισμό μεταξύ παρεχόντων εμπορεύματα και υπηρεσίες.

Ο κανονισμός που εξέδωσε το Συμβούλιο περιλαμβάνει ορισμένα μέτρα προστασίας:

- Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων αποτρέπει οποιαδήποτε μονομερή απόπειρα χρησιμοποίησης της εισαγωγής του ευρώ ως δικαιολογία αλλαγής ή καταγγελίας ισχυουσών συμβάσεων.

- Ακριβείς κανόνες διασφαλίζουν την αμεροληψία στις στρογγυλοποιήσεις προς τα πάνω και προς τα κάτω σε μετατροπές από εθνικά νομίσματα σε ευρώ και αντίστροφα.

Όλες οι μετατροπές σε ευρώ πρέπει να πραγματοποιούνται στην καθορισμένη τιμή.

- Θα ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των ηλικιωμένων ατόμων στη διάρκεια της μετάβασης στο ευρώ;

Ειδικά προετοιμασμένες ενημερωτικές εκστρατείες θα πληροφορούν και θα βοηθούν τα ηλικιωμένα άτομα να αντιμετωπίσουν τη μετάβαση στο ευρώ.

Αναγνωρίζεται ότι πολλά άτομα μπορούν να έχουν περισσότερες δυσκολίες όσον αφορά στη προσαρμογή στα νέα τραπεζογραμμάτια και κέρματα και τη γνώση της αξίας τους.

- Θα ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών και των νέων στη διάρκεια της μετάβασης στο ευρώ;

Για την ομαλή μετάβαση στο ευρώ είναι ουσιαστικής σημασίας η σωστή ενημέρωση των παιδιών και των νέων. Αυτό σημαίνει ότι τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να εντάξουν το ευρώ στη διδασκόμενη ύλη σε σχολεία και σχολές μέσης εκπαίδευσης.

Η Επιτροπή υποστηρίζει σχέδια για το ευρώ στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Ε.Ε. Leonardo, Socrates και Νεολαία για την Ευρώπη.

- Θα ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες δυσχέρειες των ατόμων με ειδικές ανάγκες στη διάρκεια της μετάβασης στο ευρώ;

Κατά τις τεχνικές προετοιμασίες για τη μετάβαση στο ευρώ δίνεται επισταμένη προσοχή στις δυσχέρειες των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Για παράδειγμα το ευρωνόμισμα θα περιλαμβάνει ειδικά χαρακτηριστικά που θα επιτρέπουν σε τυφλούς και άτομα με μειωμένη όραση να διακρίνουν μεταξύ των διαφόρων τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ. Επιπλέον, οι εθνικές ενημερωτικές εκστρατείες θα περιλαμβάνουν πρωτοβουλίες που αποσκοπούν να βοηθήσουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες να προσαρμοστούν στο ενιαίο νόμισμα.

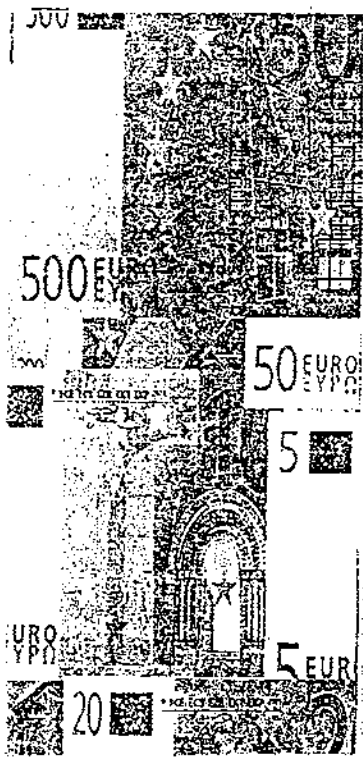
- Για την εισαγωγή του ευρώ δεν απαιτούνται ομοιόμορφα επίπεδα μισθών και εισοδημάτων;

Όχι, γιατί οι μισθοί και τα εισοδήματα αντικατοπτρίζουν την παραγωγικότητα και άλλους παράγοντες που καθορίζουν την οικονομική ανταγωνιστικότητα.

Η ισορροπία μεταξύ αυτών των παραγόντων ποικίλλει όχι μόνο μεταξύ άλλα και στο εσωτερικό των κρατών-μελών. Η ομοιομορφία των επιπέδων μισθών και εισοδημάτων απαιτείται εξίσου στη ζώνη του ευρώ και στο εσωτερικό ενός κράτους-μέλους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι η υιοθέτηση του κοινού νομίσματος είναι προοπτική ιστορικής σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ανοίγει μια νέα σελίδα στην πολιτική και οικονομική ιστορία της ανθρωπότητας. Τα κράτη – μέλη που θα υιοθετήσουν το ευρώ αποκτούν μια "de facto" νέα οικονομική και θεσμική οντότητα. Εκπροσωπούν μια αγορά τριακοσίων εκατομμυρίων κατοίκων περίπου το 20% της παγκόσμιας παραγωγής και του παγκόσμιου εμπορίου και έναν οικονομικό χώρο με πλεόνασμα στις εξωτερικές του συναλλαγές.

Οι κερδισμένοι λοιπόν θα είναι οι Ευρωπαίοι πολίτες που θα διαπιστώνουν τα οφέλη της οικονομικής σταθερότητας της "ευρωζώνης" στην καθημερινή τους ζωή ως εργαζόμενοι, υπάλληλοι, καταναλωτές, ιδιοκτήτες ακινήτων και επιχειρηματίες. Ορισμένα από αυτά τα οφέλη θα προκύψουν από την ανάπτυξη και την αυξημένη ανταγωνιστικότητα των εταιριών που έχουν αντιληφθεί τις νέες ευκαιρίες που παρουσιάζονται με το ευρώ. Η χώρα μας θα είναι αναγκασμένη στο νέο οικονομικό περιβάλλον να ακολουθεί πολιτική συγκράτηση πληθωρισμού και μείωση ελλειμάτων. Από συνολική οικονομική άποψη η ΟΝΕ θα οικοδομήσει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην οικονομία της Ευρώπης.

Οι χαμένοι θα είναι οι εταιρίες μεγάλης και μικρής κλίμακας που δεν κατάφεραν να προετοιμαστούν επαρκώς και έγκαιρα για την μετάβαση στο ευρώ.

Επιπρόσθετως η άσκηση ενιαίας οικονομικής πολιτικής για όλες τις χώρες χωρίς να βρίσκονται στην ίδια φάση ίσως προκαλέσει προβλήματα στις περιφερειακές οικονομίες καθώς οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με γνώμονα τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των κεντρικών οικονομιών.

Ασφαλώς και η έγκριση από το Ecofin για την ένταξη μας στο ευρώ αποτελεί ορόσημο στη σύγχρονη ιστορία μας. Από εκεί και πέρα όμως μετά τους παιάνες και πανηγυρισμούς τα πράγματα είναι ξεκάθαρα. Η ένταξη μας δεν θα λύσει τα μεγάλα προβλήματα της κοινωνίας μας και της οικονομίας μας. Απλώς θα μας δώσει περισσότερες ευκαιρίες και δυνατότητες για να τα επιλύσουμε.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η δραχμή τελειώνει τη... ζωή της νικηφόρα! Δεν θα αποτελεί πια εθνικό σύμβολο, δεν θα ενδιαφέρονται γι' αυτήν οι οικονομικοί αναλυτές, ο απλός, κοινός άνθρωπος. Δεν θα είναι η διέξοδος με τις υποτιμήσεις της για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας. Από το 2002, θα μας απασχολούν οι διακυμάνσεις του ευρώ σε σχέση με το δολάριο και και το γιεν. Και η ανταγωνιστικότητα θα βασίζεται στα ουσιώδη που θα συνθέτουν την οικονομία μας στην μεταONE εποχή. Η δραχμή μας θα μπει στα Μουσεία. Νόμισμα συλλεκτικό. Θέμα για τους ιστορικούς που θα πραγματεύονται μια εποχή που τερματίζεται οριστικά σε λίγους μήνες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Το Ευρώ
- ❖ Πότε θα μπει το ευρώ στις τσέπες μας
- ❖ Συζητώντας για το ευρώ
- ❖ Η ΟΝΕ και το ευρώ
- ❖ "Οικονομικός Ταχυδρόμος", 25 Φεβρουαρίου 1999
- ❖ "Οικονομικός Ταχυδρόμος", 10 Φεβρουαρίου 2000
- ❖ "Οικονομικός Ταχυδρόμος", 3 Μαρτίου 2000
- ❖ "Ελεύθερος Τύπος", 18 Ιουνίου 2000
- ❖ "Τα Νέα", 12 Ιουνίου 2000
- ❖ "Η Καθημερινή", 18 Ιουνίου 2000
- ❖ "Η Καθημερινή", 7 Μαΐου 2000
- ❖ "Η Καθημερινή", 25 Ιουνίου 2000
- ❖ INTERNET
- ❖ "Χρήμα gr", ενημερωτική εκπομπή στο New Channel

